

Cydweithio · Dysgu · Llwyddo

Adroddiad Blynyddol GWÉ

2020-2021

CONTENT

1. Cefndir a chyd-destun
2. Rhaglen Waith GwE
3. Prif effaith gwaith GwE yn ystod pandemig Covid-19
4. Adolygiad thematig Estyn: Cymorth awdurdodau lleol a chonsortia rhanbarthol i ysgolion ac UC Dau i ymateb i COVID-19
5. Ymateb GwE i argymhellion Estyn o'r adroddiad thematig
6. Cymorth yn ystod y pandemig sydd wedi darparu pwyntiau twf i baratoi ar gyfer y cwricwlwm newydd
7. Materion busnes
8. Blaenoriaethau'r Cynllun Busnes ar gyfer 2021-2022

Dogfennau ategol:

- Atodiad 1: Adroddiad Estyn: 'Cymorth awdurdodau lleol a chonsortia rhanbarthol i ysgolion ac UC Dau i ymateb i COVID-19'
- Atodiad 2: Llythyr Estyn: 'Gwaith GwE i gefnogi ysgolion ac UC: Mawrth-Awst 2020/0 fis Medi 2020'
- Atodiad 3: 'Y Daith at 2022a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2020 ac a gyd-luniwyd gan Estyn, y pedair rhanbarth a Llywodraeth Cymru
- Atodiad 4: Llinell amser Dysgu Proffesiynol y Cwricwlwm i Gymru
- Atodiad 5: Y Daith Ddiwygio - Papurau Procio

1. CEFNDIR A CHYD-DESTUN

Mae'r ymateb i COVID-19 wedi newid ein bywydau yn aruthrol. Yn y cyd-destun heriol hwn, amharwyd yn sylweddol ar y system addysg ac ysgolion. Ar 23 Mawrth 2020, newidiwyd pwrpas ysgolion, i gefnogi plant gweithwyr allweddol a rhai dysgwyr bregus ar yr un pryd â chefnogi pob dysgwr i aros yn ddiogel a dal ati i ddysgu gartref.

Ar 3 Mehefin 2020, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru (LIC) y byddai ysgolion yn ailagor yn raddol o 29 Mehefin, 2020 er mwyn rhoi cyfle i bob disgybl "ddod i'r ysgol, dal ati i ddysgu a pharatoi". Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei Chanllawiau Dysgu [<https://llyw.cymru/canllawiau-ar-ddysgu-mewn-ysgolion-lleoliadau-coronafeirws>] i gynnig cyngor ar y dysgu a'r addysgu fyddai'n digwydd mewn ysgolion a lleoliadau am weddill tymor yr Haf ac i gefnogi ymarferwyr wrth iddynt baratoi ar gyfer tymor yr Hydref.

Ar 9 Gorffennaf, 2020 cadarnhaodd y Gweinidog Addysg y byddai pob disgybl yn dychwelyd i'r ysgol ym mis Medi ac y byddai'n ofynnol i ysgolion ddychwelyd yn llawn erbyn 14 Medi. Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ganllawiau dysgu pellach [<https://llyw.cymru/canllawiau-ar-ddysgu-mewn-ysgolion-lleoliadau-coronafeirws>] ar gyfer tymor yr Hydref, oedd yn rhoi set gyffredin o flaenoriaethau ar gyfer dysgu i ysgolion a phartneriaid cefnogi, waeth beth yw lefel y gweithredu mewn ymateb i COVID-19.

Yn ystod Tymor yr Hydref, roedd yr effaith ar ysgolion yn amrywio'n sylweddol ar draws y rhanbarth. Mewn rhai ysgolion roedd blynyddoedd cyfan yn gorfod hunan-ynysu gartref yn rheolaidd am gyfnod estynedig, tra bo eraill yn gallu agor i bob disgybl drwy gydol y tymor.

Ar 4 Ionawr 2021, yn sgil cyflwyno ail gyfnod clo, parhaodd yr ysgolion ar gau i bob plentyn ar wahân i blant gweithwyr allweddol a rhai dysgwyr bregus, a gwelwyd ysgolion yn darparu dysgu o bell am ran fwyaf Tymor y Gwanwyn.

Yn yr wythnos yn cychwyn 22 Chwefror 2021, dechreuodd plant dan 7 oed yn y Cyfnod Sylfaen yn ôl yn yr ysgol, efo plant ysgolion cynradd eraill a myfyrwyr uwchradd hŷn (Blynyddoedd 11 ac 13) yn dychwelyd i'r ysgol ar 15 Mawrth 2021. O 12 Ebrill 2021, dychwelodd ysgolion cynradd, arbennig ac uwchradd a'r Unedau Cyfeirio Disgyblion (UCD) i ddarparu darpariaeth ar y safle i bob dysgwr.

Mae Adroddiad Blynyddol GwE yn amlinellu sut mae GwE wedi ail bwrpasu amryw o weithiau yn ystod pandemig COVID i ddarparu gwasanaethau a chymorth i'w holl gymunedau ysgolion a sut mae wedi ymateb i'r argymhellion a gyflwynodd Estyn i awdurdodau lleol a'r consortiwm rhanbarthol yn eu hadroddiad thematig. Disgrifia hefyd sut mae ysgolion yn cael eu cefnogi i weithredu'r daith ddiwygio a pharatoi am y cwricwlwm newydd ac mae'n adnabod blaenoriaethau strategol a rhanbarthol ar gyfer 2021-22.

2. RHAGLEN WAITH GWE A CHEFNOGAETH I YSGOLION YN YSTOD PANDEMIG COVID

Mae staff yr Awdurdodau Lleol a GwE wedi addasu eu gwaith dros y flwyddyn ddiwethaf er mwyn parhau i ddarparu gwasanaethau a chefnogaeth effeithiol i'w holl gymunedau ysgolion yn ystod pandemig COVID. Yn ystod y cyfnod hynod anodd hwn, mae GwE wedi aros yn dryw i'w weledigaeth a'i werthoedd fel sefydliad sy'n parhau i ddysgu. Wrth wraidd y gwaith gydag ysgolion a phartneriaid y bu themâu trawsliniol Y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd (OECD), sef Ymddiriedaeth, Meddwl Gyda'n Gilydd, Amser a Thechnoleg.

Mae'r gwasanaeth yn ei gyfanrwydd wedi ailgyfeirio sawl tro yn ystod y cyfnod hwn er mwyn bodloni anghenion yr ystod o randdeiliaid. Mae'r gallu i fod yn hyblyg ac ystwyth a chydweithio yn effeithiol mewn gwahanol dimau, a hynny'n draws sector yn aml, wedi cael effaith sylweddol ar ymddygiad sefydliadol ac argraffiadau allanol. Wrth wraidd yr ailgyfeirio y bu'r angen i sicrhau bod lles arweinwyr ysgolion, eu staff a'u dysgwyr o'r pwys mwyaf wrth wneud penderfyniadau a sicrhau y gall y gwasanaeth gyfeirio'n gywir y lefel briodol o gefnogaeth, boed hynny'n gefnogaeth weithredol neu broffesiynol. Croesawyd cyswllt rheolaidd ag arweinwyr ysgolion, a chyfrannodd hyn at Benaethiaid yn teimlo y gallent droi at gyd-weithiwr proffesiynol i rannu materion heriol, a dod o hyd i ddatrysiadau i fynd i'r afael â materion dydd i ddydd. Roedd y rhain yn cynnwys trafodaethau gweithredol ar agor ysgolion yn ddiogel yn ogystal â thrafodaethau proffesiynol am ddysgu o bell a dysgu cyfunol.

Mae cyfarfodydd staff wythnosol wedi cyfrannu at ddull cyson o sicrhau negeseuon cyffredin i athrawon ac arweinwyr ysgolion. Bu pwyslais cryf ar foddelu ymddygiad priodol a chefnogol drwy gydol y cyfnod. Mae hyn wedi cynnwys cyswllt rheolaidd iawn â Phenaethiaid i sicrhau eu bod yn cael y gefnogaeth briodol i weithredu'n effeithiol, a hefyd fel cyfrwng i gefnogi eu llesiant. Darparwyd rhagor o gefnogaeth ar gyfer lles uwch arweinwyr trwy gyfres o weithdai a gweminarau a fydd yn cefnogi eu gwytnwch yn ystod y cyfnod anodd hwn. Cynhaliodd staff GwE ymweliadau bugeiliol wyneb yn wyneb ar ran yr Awdurdodau Lleol yn ystod Tymor yr Hydref ac hefyd wrth i ysgolion ail-agor yn Nhymor y Gwanwyn 2021 wedi'r ail gyfnod clo.

Mae GwE yn ystyried ei hun fel sefydliad partneriaeth, yn enwedig gyda'r Awdurdodau Lleol ac yn fwy byth yn ystod y cyfnod clo ac wrth symud ymlaen. Mae GwE wedi gweithio'n effeithiol efo Llywodraeth Cymru ar bolisi a pharhad dysgu. Mae hefyd wedi gweithio'n gyson gyda'r rhanbarthau eraill ac Estyn ar baratoi canllawiau ac adnoddau ar gyfer dysgu o bell a dysgu cyfunol ac i roi cyngor ar asesu ffurfiannol ac asesu parhaus. Cryfhawyd y berthynas waith rhwng y grwpiau hynny gan drafodaethau proffesiynol a chadarnhaol, gan sicrhau bod rhanddeiliaid yn derbyn cyngor ac adnoddau o safon uchel.

Un o brif gryfderau'r gwaith ar draws gogledd Cymru fu'r negeseuon cyson gan y chwe awdurdod lleol trwy eu deilyddion portffolio addysg gwleidyddol a'r cyfarwyddwyr sy'n gweithio gyda GwE er sicrhau un neges gyffredin i ysgolion gogledd Cymru. Nid ysgolion yn unig sydd wedi croesawu'r negeseuon cyson hyn, ond fe'u croesawyd hefyd gan undebau athrawon ac undebau eraill, sydd oll wedi gwerthfawrogi'r eglurder a'r gefnogaeth i'w haelodau staff. Un enghraifft o hyn yw'r grŵp gweithredol o staff awdurdod lleol a rhanbarthol yn gweithio ar ac yn datblygu polisi asesiadau risg, cyngor a chanllawiau, a chreu dangosfwrdd rhanbarthol sy'n sylfaen gadarn i bob ysgol allu ailagor gyda risgiau wedi'u hadnabod, a'u rheoli a'u cefnogi yn lleol.

Mae'r chwe awdurdod lleol a GwE wedi cydymdrechu a gweithredu ar y cyd i gefnogi ysgolion trwy gydol pandemig COVID. Roedd hyn i'w weld yn glir yn y dull rhanbarthol cyson o ddatblygu fframwaith cefnogol i sicrhau bod gan holl ysgolion y rhanbarth y polisiau priodol ar waith, ynghyd ag asesiad risg cynhwysfawr, er mwyn creu amgylchedd

diogel i groesawu'r plant yn ôl i ysgolion.

Roedd y fframwaith yn cynnwys adnoddau i gefnogi gwaith cynllunio ar gyfer:

1. Gofynion iechyd a diogelwch
2. Trefniadau safle a chyfleusterau
3. Cludiant
4. Trefniadau staffio
5. Dysgu ac addysgu cyfunol
6. Cynhwysiant a chymorth i ddisgyblion
7. Tasgau rheolaethol allweddol.

Bu gwaith tîm, gweithio ar y cyd a chydweithredu wrth wraidd y gwaith gydag ysgolion. Mae pob ysgol yn y rhanbarth yn rhan o glwstr neu fforwm, lle gallant ddod ynghyd i drafod materion gweithredol yn ogystal â rhannu arfer orau mewn dysgu o bell a dysgu cyfunol. Bu'r cydweithio hwn, a hwylusir gan staff GwE, yn llwyddiannus iawn, ac mae'n gosod sylfaen gadarn iawn i waith yn y dyfodol a'r berthynas waith ar draws y rhanbarth.

Un agwedd nodedig ar y gwaith hefyd fu natur benodol a phwrpasol y cymorth i athrawon ac ysgolion. Mae GwE wedi gweithio ar gryfderau unigolion o fewn y tîm a'u hadleoli, lle maen nhw wedi sicrhau'r effaith orau un yn eu rolau wrth gefnogi awdurdodau lleol unigol, ysgolion, clystyrau a rhwydweithiau pwnc a chyfnod allweddol. Mae'r ddarpariaeth bwrpasol hon, sy'n seiliedig ar egwyddorion cryf cydweithio, cyfnewid, rhannu a datblygu'r arferion gorau, yn egwyddor ddysgu allweddol y byddwn ni'n parhau i'w datblygu wrth i ni esblygu'r gwasanaeth.

Mae cymorth clir wedi'i dargedu i ysgolion a oedd yn destun pryder cyn y cyfnod clo, er mwyn eu helpu drwy'r cyfnod anodd hwn. Bu hyn ar sawl lefel, gan gynnwys cymorth rhwydwaith, cymorth ar gyfer uwch arweinyddiaeth ac arweinyddiaeth ganol yn yr ysgolion hynny a chymorth gyda darparu dysgu o bell a dysgu cyfunol. Cefnogwyd mewn amrywiol ffyrdd yr ysgolion hynny sydd wedi cael y cyfnod clo a'r cyfnod dilynol yn anodd oherwydd bod staff yn gorfod hunan ynysu. Mae hyn wedi cynnwys modelu deunyddiau enghreifftiol, gweminarau, rhannu deunyddiau ac adnoddau. Yn ogystal, staff GwE yn arwain yn uniongyrchol neu'n addysgu yn uniongyrchol mewn ysgolion, neu'n darparu dysgu o bell ar gyfer dysgwyr.

Neilltuwyd llawer o amser ac egni i gysylltu ag arbenigwyr rhyngwladol ac ymchwilio i arferion rhyngwladol er mwyn dysgu egwyddorion dysgu o bell a dysgu cyfunol effeithiol a'u sefydlu. Mae trafodaethau efo cyd-weithwyr rhyngwladol, gan gynnwys Y Sefydliad ar gyfer Cydweithrediad a Datblygiad Economaidd (OECD) wedi dyfnhau'r meddwl o fewn y sefydliad. Mae GwE wedi rhoi cymorth ymarferol i arweinwyr iddynt allu ystyried eu cynllunio strategol ysgol gyfan ar gyfer darpariaeth dysgu o bell a dysgu cyfunol, ac iddynt allu mireinio a gwerthuso eu darpariaeth sy'n newid, ac ystyried cynllunio ar gyfer amrywiol sefyllfaoedd ble gall disgyblion fod yn yr ysgol ac/ neu gartref yn ystod y flwyddyn academiaidd hon. Mae hyn wedi cefnogi ysgolion i gael trosolwg strategol gwell o'u darpariaeth.

Mae GwE hefyd wedi cefnogi ysgolion i werthuso ansawdd eu darpariaeth dysgu cyfunol a dysgu o bell, drwy rannu enghreifftiau ac astudiaethau achos lleol o ddarpariaeth effeithiol i leihau amrywiad ble mae hynny'n bod. Datblygodd ffyrddio byw yn dda a chyfoethogodd y profiad dysgu cyfunol. Buan y daeth ysgolion i sylweddoli y bydd COVID yma am gyfnod hwy ac maent bellach yn cynllunio'n fwy strategol ac effeithiol. Wrth i ysgolion a lleoliadau fagu hyder i gyflwyno dysgu o bell, maent mewn sefyllfa well i addasu eu prosesau a'u hadnoddau hunan arfarnu i fonitro, gwerthuso, adolygu ac addasu'r ddarpariaeth, os yw'n briodol.

Mae arweinwyr ysgolion yn cydnabod mai un o'r heriau mwyaf gyda dysgu o bell a dysgu cyfunol yw sicrhau bod gan staff a disgyblion y sgiliau a'r adnoddau angenrheidiol wrth law. Bu'n rhaid uwchsgilio rhai aelodau staff yn gyflym er mwyn symud at lwyfannau digidol. Mae ysgolion wedi manteisio ar ystod o ddysgu proffesiynol gan y consortia rhanbarthol ar ddefnyddio technoleg ddigidol i gefnogi'r dysgu. Bu hyn yn gyfle hefyd, gan fod nifer uwch o ymarferwyr bellach yn gallu defnyddio gwahanol fathau o dechnoleg yn hyderus i gefnogi'r dysgu.

Mae llawer o ysgolion yn cydnabod y bu ymgysylltiad rhieni yn ffactor allweddol wrth sicrhau darpariaeth dysgu o bell/dysgu cyfunol effeithiol. Bu GwE a'r Awdurdodau Lleol yn darparu ystod o ganllawiau i gefnogi ysgolion i wella ymgysylltiad rhieni, gan gynnwys rhannu arferion da.

Mae llawer o ysgolion hefyd yn cydnabod bod heriau gweithredol parhaus, a'r rheiny'n newid o ddydd i ddydd. Rhaid cynllunio ar gyfer llw o sefyllfaoedd gan gynnwys carfanau o ddysgwyr yn hunan-ynysu neu grwpiau bach o ddysgwyr/unigolion ac aelodau staff yn hunan-ynysu. Ceir llawer o enghreifftiau o sut y mae ysgolion yn rheoli'r sefyllfaoedd dyrys hyn yn dda iawn, gyda strategaethau ysgol gyfan pendant. Mae GwE a'r Awdurdodau Lleol yn parhau i gefnogi ysgolion, gan ddefnyddio clystyrau a rhwydweithiau ysgolion i gefnogi ei gilydd a rhannu adnoddau a strategaethau.

Mae GwE hefyd wedi defnyddio dull cyflymu dysgu rhanbarthol, gan weithio ar dair haen sy'n cynnwys cymorth cyffredinol dan arweiniad y consortiwm, cymorth wedi'i dargedu dan arweiniad y consortia a'r awdurdod lleol ar y cyd, a'r awdurdod lleol yn gyfrifol am gymorth aciwt. Datblygwyd y gwaith hwn ar sail dull sy'n seiliedig ar dystiolaeth, gan weithio'n agos gyda Phrifysgol Bangor a staff rhanbarthol i sicrhau ystod o adnoddau o safon uchel i gefnogi lles corfforol ac emosiynol yn ogystal â llythrennedd a rhifedd. Mae'r rhain ar gael i bob dysgwr o bob oedran ym mhob ysgol. Bydd dangosfwrdd rhanbarthol yn dangos effaith y gwaith hwn, a fydd yn cynnwys yr holl grantiau sydd ar gael i ysgolion gan Lywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn ariannol hon.

Yn ystod y flwyddyn academaidd hon, mae GwE wedi darparu cyfleoedd i ysgolion ffurfio cynghreiriau neu weithio mewn clystyrau parod er mwyn mynd i'r afael â bylchau yn y ddarpariaeth a chynnig dulliau darparu eraill er mwyn bodloni unrhyw senarios clo yn y dyfodol. Mae'r gwaith hwn wedi cynnwys:

- Adnabod, datblygu a rhannu adnoddau dysgu cyfunol o fewn y clwstwr/gynghrair ac â chlystyrau/cynghreiriau rhanbarthol eraill;
- Sicrhau bod yr holl adnoddau a adnabuwyd ac a ddatblygwyd yn cael eu cyflwyno drwy'r Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant i'w cynnwys ar Ganolfan Cefnogaeth GwE;
- Cefnogi ysgolion yn y clwstwr gyda'u darpariaeth i ymateb i unrhyw 'senarios cyfnod clo' yn y dyfodol;
- Blaenoriaethu cymorth ychwanegol ar gyfer y sector uwchradd wrth baratoi ar gyfer dyfarnu graddau arholiad yn Haf 2021.

Mae gan ysgolion rhanbarth GwE gasgliad sylweddol o adnoddau ar gyfer pob grŵp oedran. Mae'r adnoddau ar gael ar Ganolfan Cefnogaeth GwE:

<http://cefnogaeth.gwegogledd.cymru>

Mae Cynnig Proffesiynol GwE am y flwyddyn academaidd hon wedi'i symleiddio, ac yn canolbwyntio ar 5 prif faes: Llesiant, Y Daith Ddiwygio, Datblygu'r Gweithlu, Cyflymu Dysgu a Dysgu Digidol. Yn ogystal, bydd GwE yn parhau i hwyluso gweithio clwstwr i gefnogi datblygiad Cwricwlwm i Gymru, Trawsnewid ADY a'r Gymraeg.

<https://www.gwegogledd.cymru/dysgu-proffesiynol/>

3. PRIF EFFAITH GWAITH GWE YN YSTOD PANDEMIG COVID-19

Amlinellir prif effaith gwaith GwE yn ystod pandemig Covid-19 isod:

- Cyd-ymdrech a gweithredu rhanbarthol effeithiol rhwng y chwe awdurdod lleol a GwE.
- Mae cydweithio wedi sicrhau llywodraethiant gadarn a chysondeb rhanbarthol o ran y cymorth, y negeseuon a'r canllawiau a roddir i ysgolion.
- Mae cydweithredu fwy cadarn rhwng cymheiriaid ar lefel clwstwr/fforwm wedi sicrhau cyfeiriad a meddwl strategol a lunnir ar y cyd, ac sy'n effeithiol.
- Dull rhanbarthol a lleol clir mewn lle ar gyfer addasu'r gwasanaeth a'i ysgolion yn effeithiol.
- Mae ysgolion yn wybodus ac yn hyderus bod cymorth effeithiol ar gael os oes angen.
- Cefnogi lles arweinwyr ysgolion trwy gyfathrebu clir a rheolaidd.
- Rhoi canllawiau clir ar sut i flaenoriaethu a threfnu dysgu o bell a dysgu cyfunol.
- Darparu canllawiau ac adnoddau cydlynol i ysgolion i gefnogi lles, ymgysylltiad a dysgu dysgwyr bregus yn effeithiol.
- Rhannu'r arferion gorau ar draws ysgolion a chlystyrau, hynny yw, ymgysylltu â dysgwyr a theuluoedd amharod, llwyfannau digidol a systemau cyfathrebu, modelau dysgu cyfunol, ac ati.
- Mae ysgolion a lleoliadau wedi datblygu ar amryw o bwyntiau twf i baratoi ar gyfer y cwricwlwm newydd. Yn gyffredinol, mae ganddynt:
  - broffesiwn addysgu sy'n fwy medrus ac yn gallu addasu;
  - mwy o ffocws a phwyslais ar les dysgwyr a staff;
  - gwell cymhwysedd digidol ymysg staff, disgyblion a rhieni;
  - dull dysgu ac addysgu mwy cyfunol;
  - partneriaethau gwell efo rhieni.

Dyma ddeilliannau eraill ac effaith:

- Darparu cyfathrebu effeithiol drwy gyfrwng un pwynt cyswllt (Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant) ar gyfer arweinwyr ysgolion, a'u bod yn medru cael gafael ar gymorth yn rhwydd.
- Mae ysgolion wedi gallu aros ar agor i weithwyr allweddol os oes diffyg staff.
- Mae ysgolion yn wybodus ac yn hyderus bod cymorth ar gael os oes angen. Cefnogi lles arweinwyr ysgolion trwy gyfathrebu rheolaidd.
- Cyd-ddealltwriaeth o bwysigrwydd lles disgyblion, rhieni ac aelodau staff.
- Canllawiau clir ar sut i flaenoriaethu a threfnu Dysgu o Bell a Dysgu Cyfunol.
- Mae gan ysgolion fynediad i doreth o adnoddau o safon uchel, adnoddau y gallant gyfeirio atyn nhw wrth baratoi ar gyfer dysgu o bell a dysgu cyfunol.
- Modelau dysgu o bell/dysgu cyfunol cynhwysfawr ar gael i ysgolion eu defnyddio, eu haddasu neu gyfeirio atyn nhw. Mae hyn, yn ei dro, wedi sicrhau arweinyddiaeth fwy cadarn a gwell cydbwysedd o ran gwaith y gellir ei gwblhau gartref.
- Dull cydlynol o gefnogi ysgolion, sydd wedi arwain at well cysondeb ac ansawdd o ran dysgu o bell a dysgu cyfunol yn y rhanbarth.
- Rhannu'r arferion gorau ar draws ysgolion, hynny yw, ymgysylltu â dysgwyr a theuluoedd amharod, llwyfannau digidol a systemau cyfathrebu, ac ati.

- Defnydd mwy cadarn o DGCh, i alluogi cyfathrebu effeithiol rhwng ysgolion, o fewn ysgolion a chyda rhanddeiliaid ysgolion.
- Uwchsgilio staff ysgolion drwy ddefnyddio llwyfan ddigidol ar gyfer datblygiad proffesiynol.
- Rhannu'r wybodaeth ddiweddaraf ag AauLI a rhoi cymorth amserol i unrhyw ysgol.
- Ar y cyd â'r ALI, sicrhau bod y broses o benodi ymgeiswyr am swyddi arweinyddiaeth mewn ysgolion yn briodol a theg.
- Swyddogion GwE/ALI yn rhannu negeseuon cyson ag ysgolion.
- Cydweithredu mwy cadarn rhwng cymheiriaid ar lefel clwstwr trwy ddull digidol, sy'n sicrhau meddwl strategol ar y cyd.
- Cydweithredu mwy cadarn rhwng swyddogion yr awdurdod lleol a GwE.
- Dull rhanbarthol a lleol clir yn weithredol ar gyfer addasu ysgolion at wahanol ddibenion.
- Rhannu negeseuon allweddol yn effeithiol â staff ysgolion er mwyn sicrhau cysondeb ac eglurder.
- Mwy o gydweithredu rhwng y rhanbarthau a rhanddeiliaid eraill.
- Gwell dealltwriaeth o negeseuon allweddol a ffrydiau gwaith.
- Arweinwyr ysgolion yn fwy ymwybodol o strategaethau effeithiol i sicrhau parhad busnes ysgol.
- Datblygu Dysgu Proffesiynol o ansawdd uchel, i fod yn barod ar gyfer anghenion y dyfodol.
- Eglurder i Athrawon sydd Newydd Gymhwysu o ran cwblhau eu blwyddyn sefydlu.
- Gwaith partneriaeth cadarn gyda Phrifysgol Cymru i sicrhau bod y system benodi ar gyfer flwyddyn nesaf yn glir i fyfyrwyr ar y cwrs hyfforddiant cychwynnol i athrawon.
- Gwaith partneriaeth cadarn gyda CaBan i sicrhau mwy o gyfleoedd ar gyfer gwaith ymchwil a chydabod rhagoriaeth mewn ysgolion.

4. ADRODDIAD THEMATIG ESTYN 'CYMORTH AWDURDODAU LLEOL A CHONSORTIA RHANBARTHOL I YSGOLION AC UCDAU I YMATEB I COVID-19'

Yn fuan yn rhydd yr Hydref, aeth Llywodraeth Cymru ar ofyn Estyn i gynnal adolygiad o waith awdurdodau lleol a chonsortia rhanbarthol yn cefnogi eu cymunedau dysgu mewn ysgolion ac unedau cyfeirio disgyblion (UCD) o fis Mawrth hyd at fis Hydref 2020.

Ym mis Ionawr 2021, cyhoeddodd Estyn adroddiad thematig dan y teitl 'Cymorth awdurdodau lleol a chonsortia rhanbarthol i ysgolion ac UCDAu i ymateb i COVID-19'. Ceir yr adroddiad llawn yn Atodiad 1.

Hefyd, cafodd GwE llythyr yn amlinellu deiliant y gwaith hwn yn y rhanbarth. Mae'r llythyr hwn wedi'i gynnwys yn Atodiad 2.

Dyma argymhellion i Lywodraeth Cymru weithio gyda chonsortia rhanbarthol, awdurdodau lleol, a phartneriaid a darparwyr eraill i:

A1: Ymateb ar frys i fynd i'r afael a'r rhwystrau i ddysgu o adre, yn enwedig lle mae'r rhain yn ymwneud a diffyg mynediad i gyfrifiaduron neu gyswllt â'r we;

A2: Gwella ansawdd y profiadau dysgu o bell a dysgu cyfunol i ddisgyblion trwy gefnogi addysgu mwy effeithiol ar draws ac o fewn ysgolion ac UCDAu;

A3: Datblygu dulliau cydlynol i wella cynnydd ym medrau llythrennedd, rhifedd a medrau personol a chymdeithasol disgyblion bregus y mae'r pandemig wedi effeithio'n anghymesur arnynt, er enghraifft disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim;

A4: Sefydlu strategaeth i fonitro ac i fynd i'r afael ar effaith hirdymor y pandemig ar iechyd corfforol ac iechyd meddwl disgyblion;

A5: Creu cyfleoedd i bwysu a mesur a gwerthuso effaith polisiau ac arferion a ddatblygwyd yn ystod y cyfnod hwn i lywio ffyrdd o weithio yn y dyfodol a dylunio'r cwricwlwm.

5. YMATEB GwE I ARGYMHELLION ESTYN O'R ADRODDIAD THEMATIG

Yn ystod Tymor y Gwanwyn (Ionawr 2021 - Ebrill 2021), mae GwE wedi rhoi sylw i argymhellion Estyn a amlinellir yn Adran 4 uchod. Ceir crynodeb o'r gwaith isod.

A1: Ymateb ar frys i fynd i'r afael a'r rhwystrau i ddysgu o adre, yn enwedig lle mae'r rhain yn ymwneud a diffyg mynediad i gyfrifiaduron neu gyswllt â'r we

Mae Awdurdodau Lleol wedi gweithio efo ysgolion i alluogi pob dysgwr i gael mynediad i addysg o bell yn ystod y cyfnod hwn. Bodlonwyd heriau mynediad i ddysgwyr i raddau helaeth gan ymrwymiad, creadigrwydd a dyfalbarhad ysgolion. Mae ysgolion wedi benthycu nifer sylweddol o gliniaduron/Raspberry Pis/donglau di-wifr i ddysgwyr heb adnoddau o'r fath gartref, ac wedi sicrhau grantiau neu ddefnyddio rhoddion i helpu i lenwi bylchau pan fo angen. Maent hefyd wedi ailosod eu disgwyliadau o ran yr amserlen er mwyn cefnogi dulliau anghydamserol/wedi'u recordio, a hynny er mwyn i fwy nag un defnyddiwr o'r un aelwyd allu defnyddio dyfais. Lle bo angen, dosbarthwyd copïau papur o waith yn ystod y cyfnod clo. Mae'r dulliau hyn wedi cael effaith sylweddol ar ymgysylltiad rhai dysgwyr.

A2: Gwella ansawdd y profiadau dysgu o bell a dysgu cyfunol i ddisgyblion trwy gefnogi addysgu mwy effeithiol ar draws ac o fewn ysgolion ac UC'Dau

Darpariaeth dysgu o bell a chyfunol

- Mae GwE wedi cefnogi ysgolion i wneud defnydd effeithiol o ganllawiau dysgu cyfunol a chwricwlwm adferiad er mwyn cynllunio arferion adalw a dysgu newydd wrth ddychwelyd i ddysgu ac addysgu wyneb-yn-wyneb.
- Mae cyfarfodydd rheolaidd gyda Phenaethiaid (yn unigol) a thrwy fforymau Penaethiaid wedi esgor ar, ac annog, arferion myfyriol, a rhannu arferion a syniadau.
- Rhoddwyd cymorth unigol i nifer o uwch arweinwyr a phenaethiaid adrannau - yn enwedig os yw arweinwyr yn newydd - ac i athrawon yn yr awdurdod, gan gynnwys ANG. Cyfarfodydd rhwydweithio - athrawon y Cyfnod Sylfaen/arweinwyr Llythrennedd a Rhifedd/arweinwyr cwricwlwm/penaethiaid pwnc/penaethiaid Chweched Dosbarth - fe'u croesawyd a buont o les i bawb. Darperir cymorth mentora hefyd i nifer o arweinwyr mewn ysgolion.
- Derbyniodd pob ysgol ddogfennau canllaw ar Ddysgu o Bell i gefnogi Penaethiaid ac athrawon wrth gynllunio dysgu o bell fel rhan o'r ddarpariaeth ar gyfer dysgwyr, i helpu ysgolion i reoli disgwyliadau rhieni a rhanddeiliaid, i gefnogi ysgolion i wneud y defnydd gorau o ddysgu byw ac i alluogi ysgolion i arfarnu arferion dysgu o bell ac adrodd i randdeiliaid, gan gynnwys cyrff llywodraethu.
- Derbyniodd pob ysgol ganllawiau i reini ar ddysgu o bell. Lluniwyd y dogfennau hyn ar y cyd rhwng ysgolion a swyddogion GwE/ALL.
- Roedd trafodaethau wythnosol â Phenaethiaid mewn rôl fugeiliol yn cynnwys trafodaethau am ddysgu cyfunol a dysgu o bell.
- Roedd rhannu adnoddau dysgu cyfunol yn golygu bod YCG yn gweld yr adnoddau ac yn rhoi adborth ar ansawdd

y gwaith.

- Cafodd ambell YCG wahoddiad i fynychu gwersi byw gyda dysgwyr.
- Mae GwE wedi adrodd i'r Cyd-bwyllgor ac i amryfal bwyllgorau craffu ALI trwy gydol y cyfnod, gan ddwyn ynghyd arfarniad o'r ddarpariaeth yn ystod y cyfnod.
- Mae rhaglen waith bresennol Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant GwE ers mis Mawrth 2021 wedi bod yn seiliedig ar gyd-arfarnu'r ddarpariaeth yn ystod y cyfnod clo, dychwelyd i ysgolion a chanfod anghenion datblygu sydd wedi codi yn ystod y cyfnod.

Cryfderau a diffygion yn y ddarpariaeth dysgu o bell a dysgu cyfunol i ddisgyblion

- Mae'r cryfderau a nodwyd yn cynnwys defnyddio technoleg ddigidol i alluogi dysgu i ddigwydd, cydweithio gan gynnwys rhannu adnoddau ac arferion, partneriaethau efo rhieni a datblygu gwahanol fathau o addysgeg dros y cyfnod.
- Bu cydweithio o fewn ysgolion ac ar draws ysgolion hefyd yn gryfder mawr dros y cyfnod. Er gwaethaf gorfod gwneud cryn addasiadau i arferion gweithredol oherwydd Covid, mae ysgolion yn parhau i fod yn fyfyrion iawn yng nghyd-destun eu cynlluniau a'u camau gweithredu, gan goleddu'n llawn ac addasu ffiniau er mwyn gwella ymhellach. Mae gweithio Cynghrair/Clwstwr ac Adolygu gan Gymheiriaid oll yn dangos ymrwymiad ysgolion i dynnu ar arferion da a datblygu sylfaen gryfach ar gyfer sefydliadau sy'n dysgu ac ysgolion sy'n hunan wella.
- Mae Cynghreiriaid Uwchradd wedi nodi Dysgu ac Addysgu fel blaenoriaeth - cydweithio i ddatblygu addysgeg effeithiol yn y dosbarth; technolegau deallus a dysgu ar-lein ac wyneb-yn-wyneb; ac adborth ac asesu. Mae GwE yn hwyluso'r cyfarfodydd fforwm Dysgu ac Addysgu, a hyd yma ysgolion wedi rhannu arferion/adnoddau effeithiol a nodi camau nesaf ar gyfer datblygu'r cydweithio a'r ddarpariaeth mewn ysgolion. Mae'r cydweithio hwn wedi sicrhau mwy o gysondeb yn y ddarpariaeth ar draws yr awdurdod.
- Mae meysydd y mae ysgolion wedi'u cael yn anodd yn cynnwys cysondeb o ran ymgysylltiad dysgwyr. Bu hyn yn amrywiol o fewn ac ar draws ysgolion, ac mae wedi cyfyngu ar gynnydd dysgwyr lle bu ymgysylltiad yn isel. Mae offer TG, meddalwedd a caledwedd fel ei gilydd, hefyd wedi cyfyngu ar y ddarpariaeth ac ar gynnydd mewn rhai achosion. Lle bu'r ddarpariaeth yn anghyson, mae YCG wedi gweithio gyda'r ysgol i sicrhau bod gan athrawon adnoddau i ddarparu addysg ar gyfer dysgwyr.
- Mae lefelau ymgysylltu wedi codi dros yr ail gyfnod clo.
- Lle nad oedd pethau mor llwyddiannus, cysondeb, capasiti'r seilwaith, sicrhau parhad adborth.

Cefnogi ysgolion i ddatblygu strategaethau dysgu ac addysgu sydd yn datblygu gwydnwch disgyblion i ddysgu ac yn datblygu eu sgiliau annibynnol

- Yn ystod y cyfnod hwn, yn fwy nag erioed, mae ysgolion wedi gorfod sicrhau cyfleoedd dysgu parhaus i bob aelod staff er mwyn sicrhau eu bod yn gallu darparu dysgu o bell effeithiol a defnyddio technoleg yn greadigol i hwyluso'r dysgu o bell hwn. Trwy'r Grant Dysgu Proffesiynol mae athrawon wedi ymgymryd â dysgu proffesiynol perthnasol ac amserol yn ystod y flwyddyn ddiwethaf er mwyn sicrhau dealltwriaeth gadarn o'r hyn yw dysgu o bell effeithiol. Mewn rhai ysgolion mae hyn wedi cynnwys cyfarfodydd clwstwr wythnosol, fforymau Penaethiaid, hyfforddiant pwnc benodol a datblygu modelau dysgu o bell o fewn timau neu ar draws clystyrau.
- Yn ystod y cyfnod clo, cafwyd cyfleoedd i ysgolion weithio fel sefydliadau sy'n dysgu er mwyn cryfhau a datblygu'r 4 thema drawsliniol sef Amser, Meddwl Gyda'n Gilydd, Ymddiriedaeth a Thechnoleg. Gwelwyd hyrwyddo dysgu mewn tîm a chydweithio ymhlith ysgolion ac aelodau staff er mwyn sicrhau bod ysgolion yn

gallu darparu dysgu o bell effeithiol i'w myfyrwyr.

- Mae Dysgu Proffesiynol wedi parhau yn ystod y cyfnod hwn. Enghreifftiau o hyn yw'r DP a ddarparwyd gan Dîm y Cyfnod Sylfaen a oedd yn cynnwys:

Hyfforddiant Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu i ANG, gyda phrif ffocws y sesiwn ar ddarllen

- Sut ydym ni'n addysgu darllen?
- Strategaethau i hyrwyddo 'Mwynhau Darllen'.
- Beth yw uwch sgiliau darllen?
- Syniadau ar gyfer tasgau darllen heriol yn y ddarpariaeth wedi'i chyfoethogi a'r ddarpariaeth barhaus.

Darparwyd unrhyw ddysgu proffesiynol pellach ar ddatblygu sgiliau mathemategol, rhifyddol a rhifedd ar draws pob maes dysgu a darpariaeth ar gais clystyrau ac ysgolion risg uchel/mewn categori statudol/categori gweithgarwch dilynol gan Estyn. Roedd dysgu proffesiynol pellach yn cynnwys 'Rôl yr Oedolyn' ar gyfer ymarferwyr sydd yn hwyluso'r dysgu yn y CS. Ffocws hyn oedd:

- Cwestiynu effeithiol e.e. Cwestiynu sydd yn annog plant i fyfyrwyr ac i ddatblygu eu huwch sgiliau meddwl a'u sgiliau llafaredd
- Strategaethau effeithiol i hybu a datblygu dysgwyr annibynnol

- Tra bod ffocws o hyd ar yr heriau logistaidd, mae Penaethiaid yn awyddus i ddal ati i ddatblygu agweddau ar ddysgu ac addysgu. Mae cynlluniau 'Cynghrair Uwchradd' a chynlluniau Clwstwr Cynradd wedi'u cwblhau, a bu rhwydweithio fel hyn yn strategaeth werthfawr ar gyfer rhannu arferion gorau. Mae UDauA ysgolion hefyd wedi gweld hyfforddiant Adolygu gan Gymheiriaid Rhaglen Partneriaeth Ysgolion yr EDT yn hynod o werthfawr o ran cefnogi arfarnu.
- Fel Consortiwm rydym wedi sicrhau ein bod wedi hybu defnyddio Cynllunio Dysgu Anghydamserol o Bell [RALD] trwy ein bwletin wythnosol. Rydym hefyd wedi trefnu bod sawl un o'n hymgynghorwyr pwnc yn gweithio gydag ysgolion uwchradd er mwyn treiddio'n ddyfnach i'r Modiwlau RALD a datblygu enghreifftiau o arferion effeithiol a fydd yn ymddangos ar ein gwefan newydd. Mae gennym 25 adnodd hyd yma, sy'n cynnwys cyflwyniadau PowerPoint, fideos, Podlediadau a Fodlediadau gan athrawon a myfyrwyr.
- Gwelwn gynllunio dysgu anghydamserol a dysgu cydamserol fel rhan annatod o ddysgu ac addysgu wrth symud ymlaen, a byddwn yn ceisio uwchsgilio un ymarferydd o bob dalgyllch a fydd wedyn yn rhaeadru'r dysgu i ysgolion.

Coping with any future periods where blended and distance learning may be necessary

Ymdopi gydag unrhyw gyfnodau maes o law ble gall fod angen darparu dysgu cyfunol a dysgu o bell

- Yn y sector cynradd, mae Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant wedi gweithio'n agos efo'u clwstwr cyswllt, yn hwyluso cydweithio ar addysgeg ddothbarth effeithiol, adborth ac asesu a defnyddio technoleg i gyfoethogi'r ddarpariaeth yn ystod y cyfnod hwn. Mae ysgolion wedi arfarnu eu bod mewn sefyllfa gryfach o lawer i ddarparu addysg yn ystod yr ail gyfnod clo, a bod ganddynt y prosesau a'r adnoddau mewn lle i wneud hynny'n effeithiol os bydd cyfnod clo arall.
- Mae Cynghreiriaid a Chlystyrau wedi rhannu adnoddau dysgu cyfunol â'i gilydd, o fewn cynghreiriaid a chlystyrau yn y lle cyntaf ac yna trwy gyfrwng yr adnodd rhanbarthol. Cefnogwyd hyn hefyd trwy gyfnewid syniadau am gynnydd mewn dysgu cyfunol, dulliau dysgu ac addysgu yn y pandemig gan gynnwys asesu a phrofiadau o ddulliau dysgu proffesiynol hyblyg ac effeithiol. Gellir dod o hyd i'r adnoddau hyn yn adran adnoddau ysgol-i-ysgol Canolfan Cefnogaeth GwE - Canolfan Cefnogaeth Ranbarthol. Cynhelir cyfarfodydd rheolaidd gydag

ysgolion i'w cefnogi i arfarnu'r ddarpariaeth a'u gweithgareddau sicrhau ansawdd - adnabod cryfderau, meysydd i'w datblygu a chynllunio cyfleoedd DP ar gyfer staff. Mae ysgolion wedi casglu arferion da a'u rhannu ar draws yr ysgol, er enghraifft adnoddau ar yr iant a rennir, gwefan i staff a dysgu ar-lein, athrawon yn creu astudiaeth achos o arferion gorau, sesiynau galw i mewn wythnosol i athrawon rannu arferion da a heriau, cynllunio HMS i ddatblygu sgiliau digidol a hyder staff.

- Dyma ddata y ganolfan adnoddau hyd at ddiwedd mis Ebrill:

	ADNODDAU WEDI'U CYHOEDDI	ADNODDAU HEB EU CYHOEDDI
CS	35	56
CA2	75	73
CA3	52	14
CA4	75	41
CA5	5	2

- Edrych ar dudalennau ers lansio - 20,000
- Nifer yr adnoddau sydd wedi'u lawrlwytho ers lansio - 3,400
- Y dudalen fwyaf poblogaidd - adnoddau Ysgol i Ysgol CA2

A3: Datblygu dulliau cydlynol i wella cynnydd ym medrau llythrennedd, rhifedd a medrau personol a chymdeithasol disgyblion bregus y mae'r pandemig wedi effeithio'n anghymesur arnynt, er enghraifft disgyblion sy'n gymwys i gael prydau ysgol am ddim

Rhoddwyd cyngor ac arweiniad i ysgolion i'w cefnogi wrth iddynt ddefnyddio cyllid ychwanegol i gefnogi disgyblion y mae'r pandemig wedi effeithio ar eu sgiliau

Mae gan gyllid GDD ychwanegol y consortia arian ar gyfer cymorth i ysgolion/lleoliadau mewn tri chategori:

1. Addysgu a strategaethau ysgol gyfan
2. Cymorth wedi'i dargedu i gyflymu dysgu a chefnogi grwpiau allweddol o ddysgwyr
3. Strategaethau ehangach (gan gynnwys cefnogi rhieni a gofawyr)

Roedd ffocws y model uchod ar y 'cyffredinol' ac 'wedi'i dargedu' (gan ddefnyddio data PYD/PMG fel ffynhonnell i dargedu ysgolion/lleoliadau).

1. Creu adnoddau llythrennedd a chyfieithu strategaeth Geiriau Amllder Uchel a strategaeth Rapid Reading.
2. Dal i Fyny Rhifedd - Trosglwyddo cardiau SAFMEDS cyfnod allweddol 2 i ap CRAM i holl ddysgwyr y rhanbarth gael mynediad/trosglwyddo deunyddiau mathemateg cyfnod allweddol 3 i gardiau SAFMEDS ac ap CRAM.
3. Rhaglen Gyffredinol Dal i Fyny Llythrennedd - gweler cymorth wedi'i dargedu
4. Adnoddau a rhaglenni Iechyd a Lles Cyffredinol
5. Peilot RADY - Targedwyd ysgolion mewn ardaloedd ble roedd niferoedd uchel o Ddysgwyr PYD/Bregus.
6. Mae gan bob ysgol/lleoliad fynediad i Feddwl yn Wahanol am ddysgwyr difreintiedig fel rhan o'r cynnig Dysgu Proffesiynol.

Strategaethau Ehangach

1. **SEAL** - Mewn perthynas ag lechyd a Lles cyffredinol, prynwyd trwydded SEAL i bob lleoliad ac ALL yn y rhanbarth. Mae'r rhan fwyaf o ysgolion wedi defnyddio'r adnodd hwn.
  2. **Ysgolion sy'n Ystyriol o Drawma/Profiadau Niweidiol yn ystod Plentyndod** - mynychodd dros 1500 y sesiwn ac mae Carfan 5 y Diploma 10-diwrnod ar fynd ar hyn o bryd. Hefyd, mae un ysgol sydd â'r nifer uchaf o PYD yn gweithio tuag at feincnod/gwobr Ysgolion sy'n Ystyriol o Drawma.
  3. **Talk boost** - mae YCG a staff ALL wedi'u huwchsgilio mewn Ymyraethau Blynnyddoedd Cynnar i ddatblygu Lleferydd ac iaith trwy'r cymorthyddion dosbarth.
  4. **CYNORTHWYWR CYMORTH LLYTHRENNEDD EMOSIYNOL (ELSA)** - rydym hefyd wedi cynyddu'r hyfforddiant ELSA gan ein grŵp ADY/Cynhwysiant rhanbarthol i dargedu lleoliadau nad oes ganddynt aelodau staff sydd wedi cael hyfforddiant/neu gynyddu capasiti. Bydd hyn yn cynnwys yr hyfforddiant, adnoddau yn y ddwy iaith a goruchwyliaeth barhaus gan y Tîm Seicoleg Addysg ym mhob ALL. Mae pob ysgol a lleoliad wedi manteisio ar y cynnig drwy'r ALL.
- Mewn llawer o ysgolion neilltuwyd y grant Recriwtio, Adfer a Chodi Safonau i gefnogi sgiliau llythrennedd a rhifedd disgyblion.

Mae staffio ychwanegol yn sgil y grant hwn wedi hwyluso grwpiau llai neu ymyraethau pellach wedi'u targedu ar draws bob cyfnod allweddol. Mae ysgolion wedi penodi Cymorthyddion Dysgu ychwanegol i weithio gyda dysgwyr ar llythrennedd a rhifedd a chefnogi dysgwyr bregus sydd yn mynychu hwb yr ysgol. Nodir grwpiau ymyrraeth bach, a chynigir cymorth wedi'i dargedu mewn grwpiau a dynnir allan. Mae nifer y rhaglenni dal i fyny llythrennedd a Rhifedd a gyflwynir gan gymorthyddion dysgu sydd wedi cael hyfforddiant wedi cynyddu, a hynny er mwyn cynnwys rhagor o ddisgyblion (gan ganolbwyntio ar sgorau safonedig). Mae ceisio cyflwyno hyn o bell wedi bod yn anoddach nag addysgu dosbarth cyfan. Mae adborth gan ddysgwyr a rhieni yn dangos yn glir y croesewir y ddarpariaeth ychwanegol hon.

- Mae ysgolion wedi mynychu ystod o gyfleoedd Dysgu Proffesiynol, gan gynnwys sesiynau byw o bell a gweminarau ar-lein yn cyflwyno ystod o strategaethau ac adnoddau. Rhoddwyd pecyn cymorth cydlynol mewn lle i ysgolion i'w helpu i wella ansawdd yr addysgu a datblygu deilliannau dysgwyr i'r eithaf, yn enwedig dysgwyr bregus. Ffocws yr adnoddau hyn yw gwella'r agweddau a ganlyn:
  - ✓ Darllen sylfaenol a rhuglder darllen
  - ✓ Darllen a deall a sgiliau geirfa
  - ✓ Rhifedd sylfaenol a sgiliau rhuglder rhifedd
  - ✓ Gwella strategaethau dysgu ac adolygu disgyblion
  - ✓ Mae rhai o'r strategaethau a'r deunyddiau cymorth wedi'u llunio'n benodol i'w defnyddio yn yr ysgol ac i rieni eu defnyddio gartref i gefnogi eu plentyn i ddysgu.
- Mae hyn wedi sicrhau UDauA sydd yn wybodus ynghylch sut orau i gefnogi'r Dysgu a'r Addysgu i gefnogi sgiliau llythrennedd a rhifedd disgyblion bregus yn ogystal â'u sgiliau personol a chymdeithasol. Mae hefyd wedi sicrhau uwchsgilio staff Addysgu/cymorth i adnabod anghenion llythrennedd a rhifedd pob dysgwr ac/ar yr un pryd â hybu dysgu annibynnol. Gellir dod o hyd i'r adnoddau yma ar y ganolfan cefnogaeth ranbarthol - Canolfan Cefnogaeth GwE
- Mae GwE wedi cefnogi ysgolion a gwblhaodd brofion cenedlaethol yn ystod tymor yr hydref. Fe'u cefnogwyd i ddadansoddi'r data ac i gynllunio arferion yn seiliedig ar dystiolaeth.
- Mae Cynghreiriau Uwchradd a Chlystyrau Cynradd wedi rhannu arferion effeithiol ar ddatblygu sgiliau cymdeithasol a rhyngweithio disgyblion yn ystod gwersi sydd yn cael eu ffrydio yn fyw, er enghraifft adnoddau

digidol rhyngweithiol, defnyddio ystafelloedd trafod yn effeithiol, ymgyrch ysgol gyfan 'rho dy gamera ymlaen'.

Ysgolion penodol neu garfanau o ddisgyblion yr effeithiwyd yn anghymesur arnynt

Rydym wedi gweithio'n agos gyda phob ALL i sicrhau bod gan Blant Mewn Gofal (PMG) fynediad i adnoddau digidol gyda thystiolaeth o ddeialog barhaus gyda LIC a'i effaith. Roedd y bwrsari unigol GDD PMG ar gael i gefnogi unrhyw fylchau a nodwyd/cymorth ychwanegol oedd ei angen. Hefyd, mynychodd lawer o staff nad ydynt yn addysgu (megis Gweithwyr Cymdeithasol/Gweithwyr Cymdeithasol Addysg) rhywfaint o'r cynnig Dysgu Proffesiynol ar arferion sy'n ystyriol o drawma. Roedd y model GDD PMG clwstwr yn hyblyg o ran sut oedd ysgolion/clwstwr yn defnyddio'r grant, a defnyddiwyd peth o'r arian i gynyddu 1:1 a sesiynau Therapi Chwarae/ELSA/Cyfeillion. Addaswyd hefyd y cynnig Dysgu Proffesiynol i Athrawon Dynodedig i gefnogi'r dysgu o bell a'r trosglwyddo yn ôl i ysgolion.

- Mae ysgolion wedi addasu eu darpariaeth a'r amserlen ar sail holiaduron disgyblion a rhieni. Trefnwyd sesiynau pellach i diwtoriaid bugeiliol gyfarfod â disgyblion mewn grwpiau bach i gynnig rhyngweithio cymdeithasol rhwng cymheiriaid a thrafod beth sydd wedi gweithio'n dda a'r rhwystrau i ddysgu ar-lein.
- Mewn ysgolion Uwchradd mae'r defnydd o dracio data ac ymyrraeth wedi gwella trwy ddefnyddio'r pecynnau data 4Matrix newydd a waliau data. Cynhelir sgysrsiau rheolaidd am ddysgwyr a'u cynnydd, ac mae hyn yn galluogi ymyrraeth wedi'i thargedu.
- Ble bu ymgysylltiad teuluol/dysgwyr yn isel, cyfyngedig fu cynnydd dysgwyr o gartrefi di-Gymraeg sy'n mynychu ysgolion cyfrwng Cymraeg, neu bu peth llithro'n ôl. Mae GwE wedi gweithio'n agos gyda chyd-weithwyr ALL i gynhyrchu adnoddau, darparu cymorth a chynllunio adferiad. Mae hyn yn cynnwys penodi arweinydd newydd ar gyfer y Gymraeg o fewn GwE er mwyn sicrhau cynllunio cadarn i gefnogi adferiad a chryfhau'r cydweithio rhwng swyddogion GwE ac AauLI wrth gefnogi ysgolion.
- Mae sicrhau anghenion disgyblion MATH wedi aros ar agenda ysgolion trwy gyfrannu at bosteri gwybodaeth ar y cyd â'r consortia eraill ac arnynt awgrymiadau i helpu dysgwyr, rhieni, ymarferwyr a disgyblion gyda dysgu cyfunol. Targedir grwpiau bach ar gyfer ymyrraeth ar ôl ysgol er mwyn cyflawni graddau A*-A. Gwnaed y gwaith hwn ar y cyd â hyfforddiant gan GwE. Mae cyflwyno Mathemateg Ychwanegol i'r disgyblion mwyaf abl wedi annog datblygiad y sgiliau lefel uwch sydd eu hangen ar gyfer A*-A.
- Mae cynlluniau gwaith yng nghyfnod allweddol 3 yn cael eu hadolygu er mwyn sicrhau ymgysylltiad a herio pob grŵp gallu, gan ddefnyddio'r strategaethau dysgu ac addysgu newydd a amlygwyd yn yr hyfforddiant gan GwE.
- Mae GwE wedi cefnogi ysgolion a gwblhaodd brofion cenedlaethol yn ystod tymor yr hydref. Fe'u cefnogwyd i ddadansoddi'r data ac i gynllunio arferion yn seiliedig ar dystiolaeth.
- Mae strwythurau cadarn mewn lle i fonitro ymgysylltiad disgyblion yn ystod dysgu ar-lein - presenoldeb, rhyngweithio a chwblhau gwaith. Mae ysgolion yn cysylltu â theuluoedd pan fo pryderon ac yn cefnogi dysgwyr sydd â gorbryder personol a chymdeithasol.

Effaith ar feysydd sgiliau penodol

Trwy arfarnu ar y cyd ag ysgolion, gwelir bod yr effaith ar sgiliau dysgwyr yn amrywiol ar draws y rhanbarth. Ble bu ymgysylltiad dysgwyr yn isel, gwelwyd effaith ar sgiliau sylfaenol disgyblion yn ogystal â'u sgiliau cymdeithasol a'u parodrwyd i ddysgu. Rhoddwyd y cymorth Recriwtio, Adfer a Chodi Safonau [RRRS] mewn lle i gefnogi ysgolion gyda Llythrennedd a Rhifedd. Sefydlwyd y prosiect Dysgu Iaith a Llythrennedd o Bell (Remote Instruction of Language and Literacy [RILL]) i gefnogi ysgolion i aildanio dysgu a datblygu sgiliau sylfaenol, yn enwedig gyda dysgwyr bregus. Mae'r prosiect yn gwbl ddwyieithog ac wedi'i dreialu gyda 15 ysgol gynradd ar draws y rhanbarth. Fe'i cyflwynir yn rhanbarthol o'r tymor hwn ymlaen i bob ysgol gynradd, gyda gwahoddiad i ddysgwyr bregus ymgysylltu. Bydd

dau swyddog ymchwil yn ein galluogi i hyfforddi ysgolion yn y rhanbarth sydd â diddordeb a rhoi mynediad iddynt i'r rhaglen, cynnig cymorth parhaus a sesiynau gweithredu galw-i-mewn, cynnig cymorth ychwanegol i dargedu disgyblion/teuluoedd dros wyliau'r haf a monitro ac arfarnu effaith y rhaglen.

Mae cymorth ychwanegol i ysgolion yn y pynciau craidd yn cynnwys:

Mathemateg

- Datblygu adnoddau, canllawiau a chefnogaeth ar gyfer cyflymu dysgu - gan ganolbwyntio ar strategaethu yn seiliedig ar dystiolaeth i wella rhuglder ac adalw sgiliau rhifedd sylfaenol, a sicrhau bod adnoddau ar gael i bawb ac yn addas ar gyfer dysgu cyfunol.
  - ✓ rhannu trosolwg mewn cyfarfodydd Penaethiaid Mathemateg a Chydlynwyr Rhifedd.
  - ✓ darparu cyfleoedd dysgu proffesiynol i athrawon a chymorthyddion dysgu ar ffurf gweminarau ar-lein.
  - ✓ cymorth ysgol 'un i un' unigryw i fynd i'r afael ag anghenion penodol.
- Cyfarfodydd bob hanner tymor i Benaethiaid Mathemateg, ble defnyddiwyd amser i rannu canllawiau Dysgu o Bell a Dysgu Cyfunol GwE, gan gynnwys modelau pwnc benodol enghreifftiol o gynllunio effeithiol a strategol ar gyfer dysgu cyfunol, rhannu arferion gorau yn y rhanbarth a hwyluso trafodaethau ar strategaethau Dysgu ac Addysgu effeithiol ac ymarferol.
- Trefnu cyfleoedd dysgu proffesiynol ychwanegol ar gyfer athrawon Mathemateg:
  - ✓ Gweithdy ar-lein 'Addysgu Mathemateg i ddsbarthiadau gallu cymysg': ffocws ar rannu arferion da, canfyddiadau ymchwil, adnoddau a strategaethau ymarferol sy'n canolbwyntio ar wahaniaethu a sicrhau lefel briodol o her i bawb.
  - ✓ Gweithdy ar-lein 'Dysgu o Bell mewn Mathemateg': darparwyd gan ymarferydd blaenllaw yn y rhanbarth, gan ganolbwyntio ar ddefnyddio llwyfannau ar-lein yn effeithiol ar gyfer addysgu anghydamserol a chydamsferol, rhannu a modelu strategaethau ymarferol i ennyn diddordeb pob dysgwr a defnyddio asesu ar gyfer dysgu i lywio'r cynllunio i'r cyfeiriad cywir.
- Rhoi rhaglen gymorth mewn lle i gefnogi athrawon newydd gymhwyso yn ystod y pandemig.
- Cyfarfod rhwydwaith penodol i athrawon mathemateg sydd yn cychwyn eu gyrfa: gan ganolbwyntio ar rannu adnoddau ymarferol, canllawiau a chyfleoedd DPP ychwanegol. Hwyluso trafodaethau ar rannu arferion da a chynllunio i'r dyfodol.

Saesneg

- Darparu hyfforddiant pwnc benodol yn canolbwyntio ar gyflwyno agweddau ar y cwricwlwm Saesneg o bell - llafaredd ac ysgrifennu.
- Nodwyd bod arferion adalw effeithiol yn agwedd hanfodol ar addysgu o bell er mwyn asesu dysgu blaenorol a gwneud cysylltiadau. Sesiwn hyfforddiant yn agored i holl athrawon Saesneg y rhanbarth a sefydlu fforwm i rannu arferion gorau.
- Darparu cymorth unigryw i ysgolion gyda chyflwyno elfennau allweddol y cwrs TGAU Saesneg/Llenyddiaeth o bell. Ffocws y gwaith hwn oedd cefnogi datblygiad cynlluniau dysgu ac adnoddau addysgu.
- Nodwyd astudiaethau achos arfer orau mewn Saesneg a'u rhannu'n rhanbarthol.
- Rhoi rhaglen gymorth mewn lle i gefnogi athrawon newydd gymhwyso yn ystod y pandemig. Rhaglen saith wythnos/sesiynau ymarferol yn canolbwyntio ar ddysgu ac addysgu effeithiol, yn enwedig o bell.
- Datblygu Rhaglen Ymyrraeth Lythrennedd ar sail anghenion ac adborth gan ysgolion uwchradd. Pecyn adnoddau dwy haen a chynhwysfawr i gefnogi athrawon a chymorthyddion dysgu i ddatblygu sgiliau llythrennedd dysgwyr a

nodir. Defnyddir y rhaglen yn eang ar draws y rhanbarth/rhaglen o ddysgu proffesiynol i gefnogi cymorthyddion dysgu.

- Darparu hyfforddiant unigryw i ysgolion sydd â niferoedd uchel o ddysgwyr bregus, gan ganolbwyntio ar gyflymu sgiliau llythrennedd.
- Datblygu'r wefan Herio a fideos cyfarwyddol i gyfnod allweddol 4 i gefnogi dysgwyr. Gellir cael mynediad i'r rhain drwy ap neu drwy'r wefan.
- Cyflwyno peilot darllen unigryw i 10 ysgol uwchradd yn y rhanbarth. Targedwyd ysgolion â'n niferoedd uchaf o ddysgwyr PMG/PYD. Mae 'Building Reading Power' yn rhaglen beilot gyda'r nod o wella sgiliau darllen darllenwyr sydd yn cael trafferthion ac sydd hefyd yn dangos diffyg cymhelliant a diddordeb. Mae ysgolion sydd yn rhan o'r rhaglen wedi derbyn adnoddau ymarferol yn ogystal â rhaglen o ddysgu proffesiynol sydd yn canolbwyntio ar addysgu darllen yn effeithiol; datblygu rhuglder; gwella ymgysylltiad a chryfhau arferion darllen gartref. Yn ogystal ag uwchsgilio athrawon dosbarth, rydym ni hefyd yn gweithio gyda chymorthyddion dosbarth ac Anogwyr Dysgu. Mae Prifysgol Bangor yn cydweithio â GwE ar y prosiect hwn er mwyn monitro ac arfarnu effaith y peilot. Os yw'n llwyddiannus, fe'i rhennir yn rhanbarthol.

Gwyddoniaeth

- Datblygu canllawiau dysgu cyfunol ac enghreifftiau wedi'u modelu, a rannwyd â Phenathiaid Gwyddoniaeth mewn cyfarfodydd rhwydwaith ac ag adrannau unigol.
- Datblygu llyfrynnau TGAU i gefnogi dysgwyr heb fynediad digidol - rhannu â phob adran.
- Modelu cwisiau a threfnwyr gwybodaeth ar-lein i asesu cynnydd disgyblion - gydag adrannau allweddol.
- Cyd-lunio cynlluniau dysgu i'w darparu ar-lein.
- Datblygu ymhellach gwefan www.tanio.cymru a chreu adnoddau a ddefnyddiwyd gan athrawon a disgyblion ar draws y rhanbarth.
- Rhoi rhaglen gymorth mewn lle i gefnogi athrawon newydd gymhwyso yn ystod y pandemig.
- Cyd-greu adnoddau a chynllun hyfforddi â'r arweinydd llythrennedd er mwyn datblygu darllen a llafaredd mewn Gwyddoniaeth. Defnyddiwyd y rhain mewn ysgolion allweddol i gefnogi datblygiad sgiliau.
- Cynhyrchu a rhannu llyfrynnau gwaith gwahaniaethol i ddisgyblion TGAU yn nodi gwybodaeth allweddol, terminoleg ac ati.
- Datblygu deunyddiau asesu hwylus (oedran darllen is a llai cymhleth)/cwestiynau arholiad i gefnogi dysgwyr sydd â sgiliau llai datblygedig - rhifedd a llythrennedd.
- Datblygu deunyddiau atodol ac enghreifftiau wedi'u modelu i ddatblygu sgiliau rhifedd mewn Gwyddoniaeth a'u rhannu ag adrannau allweddol. Darparu hyfforddiant i gefnogi athrawon gyda gwahaniaethu a chyflwyno'r rhifedd.

Cymraeg

- Cynhaliwyd gweithdai penodol i Benaethiaid Adrannau Cymraeg y rhanbarth ar ddulliau dysgu ac addysgu iaith cyfunol
- Cynhaliwyd gweithdy o'r enw 'Datblygu iaith a'r meddwl creadigol trwy ddysgu ac addysgu'n gyfunol' fel rhan o gynnig dysgu proffesiynol GwE.
- Cynhaliwyd cyfres o weithdai 'Be' sy'n bosib (GwE) i hybu'r defnydd o adnoddau digidol Google for Education ac eraill (ar lwyfan ddigidol Hwb). Bu'r gweithdai hyn yn boblogaidd iawn efo athrawon cynradd ac uwchradd ar draws y rhanbarth.

- Darparwyd cymorth penodol i adrannau Cymraeg ddatblygu eu hadnoddau a'u defnydd rhyngweithiol o'u llwyfannau digidol fel bod modd iddynt dargedu carfanau penodol o ddisgyblion yn gyflym.
- Anogwyd aelodau Adrannau Cymraeg i weithgorau cenedlaethol CA3, CA4 a CA5 i ddatblygu adnoddau dysgu ac addysgu arloesol i'w rhannu'n genedlaethol drwy lwyfan Hwb.
- Crëwyd adnoddau 'Dysgu Carlam - y Gymraeg' yn benodol er mwyn cefnogi ymyraethau ysgol gyfan mewn llythrennedd.
- Sefydlwyd cynllun 'Y Gymraeg ar Garlam' fel bod cydlynwyr llythrennedd a Phenaethiaid Adrannau Cymraeg y rhanbarth yn gallu rhannu adnoddau i gefnogi ymyraethau sydd yn targedu sgiliau llythrennedd trawsgwricwlaidd.

Wrth ymateb i'r angen i gefnogi a datblygu sgiliau llafaredd dysgwyr, gwnaed cais llwyddiannus i Lywodraeth Cymru i ddatblygu cynllun llafaredd 'Ein Llais Ni' (ar sail cynllun 'Dy Lais Di' a dreialwyd yn lleol). Rhennir y cynllun hwn a'i wreiddio ar draws y rhanbarth.

Sut ydym ni'n roi sylw i'r mater hwn yn ein cynlluniau a'n polisiau hirdymor

O ran Iechyd a Lles, dyma'r meysydd tystiolaeth allweddol o ysgolion/lleoliadau:

- Ailsefydlu grwpiau cyfeillgarwch a pherthnasoedd
- Strwythur a Threfn
- Targedu Iechyd Corfforol - nid yw rhai dysgwyr wedi gwneud dim gweithgarwch corfforol
- Cynnydd yn nifer y dysgwyr gorbryderus
- Patrymau cysgu a phresenoldeb
- Iaith a Lleferydd yn y blynyddoedd cynnar
- Bwlch digidol o ran mynd i'r afael â thlodi ymhlith disgyblion/teuluoedd.
- Ymgysylltu pellach â rhieni/gofalwyr
- Datblygu dysgwyr annibynnol.
- Rhagor o geisiadau am gwrsela mewn ysgolion, gyda rhai ysgolion yn datgan bod angen rhagor o gwrselwyr mewn ysgolion a CAMHS.

Mae angen corffori'r uchod yn y cwricwlwm ac mewn cynllunio.

Dengys Cynlluniau Busnes 2021-2022 bod yr agwedd hon yn rhan bwysig o'n hamcanion strategol a'n blaenoriaethau rhanbarthol (gweler Adran 8)

A4: Sefydlu strategaeth i fonitro ac i fynd i'r afael ar effaith hirdymor y pandemig ar iechyd corfforol ac iechyd meddwl disgyblion

- Mae GwE yn sicrhau bod y Fframwaith ar wreiddio dull lles emosiynol a meddyliol ysgol gyfan yn greiddiol i'n gwaith gydag ysgolion. Yn un o gyfarfodydd y partneriaid allweddol rhanbarthol yn ddiweddar, cytunwyd ar Lywodraethiant ac atebolrwydd y fframwaith wrth symud ymlaen.
- Mae GwE hefyd wedi bod yn gweithio'n agos gydag arweinwyr Llesiant/Ysgolion Iach ar draws y rhanbarth er mwyn sicrhau bod ein dull gweithredu yn gyson wrth gefnogi ysgolion. Rydym wrthi'n mapio Iechyd a Lles cyffredinol GwE/ALI ar draws y rhanbarth, a dylai hwn fod ar gael cyn hanner tymor.
- Wythnos o weithdai GDD: Effaith ac Arferion yn Seiliedig ar Dystiolaeth - cynhaliwyd rhwng 22 a 26 Mawrth.

Cafwyd presenoldeb da o blith ymarferwyr ysgolion a phartneriaid addysgol. Roedd yr wythnos ddysgu a rhannu hon yn dathlu ac yn rhannu gwaith o bob cwr o Gymru ar y ddarpariaeth a chynnydd dysgwyr difreintiedig trwy wariant GDD wedi'i dargedu. Roedd yr wythnos wedi'i chynllunio i dynnu sylw at bwysigrwydd cyplysu'r GDD ag ymyriadau sy'n seiliedig ar ymchwil a datblygiad mewn arferion Dysgu ac Addysgu er mwyn helpu'r dysgwyr difreintiedig a chymryd rhan mewn dysgu wyneb-yn-wyneb. Yn ystod yr wythnos trefnwyd ystod o weithdai dysgu proffesiynol, trafodaethau a sgysiau gan y consortia, ysgolion a lleoliadau a phartneriaid proffesiynol. Mae'r rhain ar gael ar lwyfan HWB ac mae 18 awr o ddysgu proffesiynol i ysgolion/leoliadau:

https://www.gwegogledd.cymru/wp-content/uploads/2021/03/Rhaglen-GDD-_-PDG-Focus-Week-Programme.pdf

- Mae'r Cyfarwyddwyr Addysg ar draws y rhanbarth wedi nodi bod ymgysylltiad rhieni yn flaenoriaeth ranbarthol. Sefydlwyd grŵp rhanbarthol gyda chynrychiolaeth o bob awdurdod i edrych ar strategaeth i helpu rhieni/gofalwyr i gefnogi eu plant i ddysgu. Rydym wedi gweithio'n agos gyda Mike Gershon, sy'n awdur mwy na 40 o lyfrau ar addysgu, dysgu ac addysgu gan gynnwys nifer o werthwyr gorau, ar gyflwyno adnoddau addysgu ar-lein dwyieithog i gefnogi rôl rhieni/gofalwyr wrth helpu eu plant i ddysgu. Mae'r adnoddau a'r wefan a ddatblygwyd gan Mike Gershon yn fan cychwyn cadarn er mwyn cefnogi rhieni, ac rydym wedi bod yn gweithio efo Mike i sicrhau bod y wefan yn ddwyieithog ac ar gael yn rhad ac am ddim i bob rhiant yng ngogledd Cymru.
- Mae GwE hefyd wedi gweithio gyda phartner allanol (arbenigwr mewn lles, newid a gwytnwch) i gynnal cyfres o weithdai llesiant 'Gofalu amdana fi'n hun' ar gyfer staff ysgolion a'r ALL. Mae'r sesiynau yn edrych ar ystyr llesiant a sut y gallwn greu agwedd gytbwys at fywyd a gwaith. Defnyddiwyd y gweithdai hyn mewn sefyllfaoedd grŵp neu gan unigolion. Yn ogystal â darparu gwybodaeth ac awgrymiadau ar lesiant a gwytnwch, fe'u cynlluniwyd i roi amser a lle i'r gweithlu i ystyried pa mor barod ydyn nhw i wynebu heriau ar y tu allan sydd yn newid mor gyflym.

Mae'r pedwar gweithdy yn canolbwyntio ar wahanol agwedd ar lesiant:

Sesiwn 1: Deall fy Ngwytnwch a'm Adwaith i Newid - <https://youtu.be/tDkLAaEoFjs>

Sesiwn 2: Yr Allweddi i Wytnwch - Datblygu Gweledigaeth a Phwrpas - https://youtu.be/nuRVri_M7c8

Sesiwn 3: Yr Allweddi i Wytnwch - Datblygu Deallusrwydd Emosiynol - https://youtu.be/vudqzc_jnMw

Sesiwn 4: Byw'n Iach - <https://youtu.be/37z5H73oelg>

Mae pob gweithdy yn para 45-60 munud gan gynnwys amser ar gyfer myfyrio personol/grŵp, a gellir eu defnyddio fel cyfres o weithdai neu ar wahân, fel sesiynau unigol.

- Mae sawl arweinydd ysgol wedi cael cynnig 'lle i fyfyrion' a gweithio gyda mentor allanol i drafod unrhyw agwedd ar ei lesiant. Mae nifer o Benaethiaid yn y rhanbarth wedi manteisio ar y cynnig hwn ac wedi rhoi adborth cadarnhaol ar y broses.

Effaith y pandemig ar iechyd meddwl disgyblion

Mae ysgolion a lleoliadau wedi defnyddio ystod o fesurau/arolygon llesiant i gasglu tystiolaeth ar iechyd meddyliol dysgwyr. Mae AauLI ac ysgolion wedi defnyddio arolwg Coronafeirws a Fi Swyddfa Comisiynydd Plant Cymru i dargedu ymhellach feysydd allweddol o fewn eu cwricwlwm. Er enghraifft, mae rhai ysgolion wedi defnyddio graddfa Iechyd Meddwl 'Edinburgh Warwick'. Mae ysgolion eraill wedi gweithredu arolwg I wish my Teacher Knew i gael dysgwyr i fyfyrion a symud ymlaen.

Mae rhai ysgolion wedi defnyddio ymyrraeth Gwneud Llun a Siarad gyda PMG fel athroniaeth meta-emosiwn i fyfyrion ar deimladau a datblygu llythrennedd emosiynol. Gweithiodd Ymgynghorydd Drama gyda dysgwyr blynyddoedd 7-9 mewn ysgol arall i drafod effaith cau'r ysgol ar iechyd meddwl trwy gyfrwng gweithdy celf.

Mae GwE hefyd wedi gweithio efo elusen Mental Health UK i gefnogi rhoi rhaglen iechyd meddwl BLOOM ar waith ar draws y rhanbarth. Mae'r adnodd cwricwlwm ar gael yn Gymraeg a Saesneg, gan dargedu dysgwyr yng nghyfnod allweddol 4 ac Ôl-16. Mynychodd fwy na hanner yr ysgolion uwchradd y sesiynau ac roedd sesiynau'n benodol trwy gyfrwng y Gymraeg. Aeth un ysgol ati i weithredu'r rhaglen gyda'r Chweched Dosbarth gyda ffocws ar:

- Ddatblygu Gwytnwch
- Straen Arholiadau a rheoli pwysau
- Pwysau cymdeithasol
- Cyfeillgarwch

Darparwyd cymorth i ysgolion hyd yma i'w helpu nhw roi sylw i anghenion disgyblion

Mae GwE wedi cefnogi staff bugeiliol unigol mewn ysgolion cynradd ac uwchradd. Bu'r ffocws ar uwchsgilio staff mewn dulliau cyffredin o gefnogi iechyd, lles a iechyd meddwl dysgwyr. Mae enghreifftiau yn cynnwys cynnydd yn nifer yr ysgolion sydd wedi cael mynediad i ddysgu proffesiynol Ysgolion sy'n Ystyriol o Drawma/Chwarae Perthynol a hefyd rheoli gorbryder mewn plant. Rydym hefyd wedi addasu ein cynnig dysgu proffesiynol i'r Person Dynodedig i gynnwys adran ar strategaethau effeithiol.

Mae ysgolion hefyd wedi defnyddio'r adnoddau SEAL yn ogystal â'n hadnoddau yn y ganolfan cefnogaeth.

Roedd a wnelo'r wythnos ffocws ar GDD hefyd â chefnogi dysgwyr bregus a strategaethau i ysgolion eu defnyddio.

Targedodd GwE 50 ysgol ar draws y rhanbarth i gymryd rhan ym mheilot Adoption Cymru/LIC o ran cynnig dysgu proffesiynol ac aelodaeth i ysgolion.

A5: Creu cyfleoedd i bwysu a mesur a gwerthuso effaith polisiâu ac arferion a ddatblygwyd yn ystod y cyfnod hwn i lywio ffyrdd o weithio yn y dyfodol a dylunio'r cwricwlwm.

Yn ystod cyfnod COVID, mae GwE wedi myfyrio'n barhaus ar effeithiolrwydd y gwaith. Defnyddiwyd adnoddau mewnlol ac allanol i sicrhau bod gennym ni bersbectif cytbwys ar ansawdd y gwaith. Mae hyn wedi cynnwys gweithio gyda'r Education Development Trust a Steve Munby i ddatblygu'r sefydliad a chynllunio seilwaith y dyfodol. Mae GwE hefyd wedi gweithio gyda'r Athro Graham Donaldson pob wythnos ers dechrau Gwanwyn 2021 i ddatblygu ei staff er mwyn iddynt allu cefnogi ysgolion yn effeithiol efo'r cwricwlwm newydd.

Adroddiadau i Gyd-Bwyllgor GwE:

- Trosglwyddo yn ôl i'r ysgol
- Llesiant
- Adnoddau dysgu cyfunol
- Model ailddechrau dysgu ar gyfer Gogledd Cymru
- Rhaglen waith a blaenoriaethau rhanbarthol GwE
- Cymwysterau
- Adroddiad Blynyddol 2019-20
- Dysgu Proffesiynol - cynnig GwE i ysgolion Tymor yr Haf 2020
- Rhaglen Dysgu Carlam
- Trawsnewid ADY
- Ysgolion mewn categori
- Monitro'r gyllideb
- Cyllideb Flynyddol
- Cefnogi Ysgolion
- Y Daith Ddiwygio a Dysgu Proffesiynol
- Dysgu o Bell ac ymgysylltiad rhieni/gofalwyr
- Datblygu rhaglenni Dysgu Carlam ar gyfer y Gymraeg
- Adolygiad Thematig Estyn
- Trefniadau Llywodraethu: Archwiliad Mewnol
- Adroddiadau Archwiliad Mewnol
- Cofrestr Risg

Mae rhaglen waith bresennol YCG gydag ysgolion yn cynnwys gweithio mewn partneriaeth i hunan arfarnu darpariaeth yr ysgol yn ystod y flwyddyn ddiwethaf. Mae hyn yn cynnwys arfarnu effaith cymorth GwE yn ystod y cyfnod a hefyd anghenion cymorth ysgolion a chlystyrau i'r dyfodol. Mae'r blaenoriaethau rhanbarthol a'r meysydd ar gyfer gwelliant wedi'u gwreiddio'n gadarn ar ganfyddiadau'r prosesau hunan arfarnu mewnol, adolygiadau allanol o'n harferion presennol a chyfeiriad ein taith, a thrwy ymgynghori â Phenaeithaid a'r Awdurdodau Lleol (gweler Adran 8 ar flaenoriaethau Cynllun Busnes 2021-22).

Yn Adran 6 isod, nodir y gwersi a ddysgwyd o gychwyn y pandemig er mwyn llywio dulliau gweithio yn y dyfodol a chefnogi ysgolion gyda'r cwricwlwm newydd.

6. CYMORTH YN YSTOD Y PANDEMIG SYDD WEDI DARPARU PWYNTIAU TWF I BARATOI AR GYFER Y CWRICWLWM NEWYDD

Mae'r ymateb i COVID-19 wedi effeithio'n sylweddol ar ysgolion, wrth gwrs, ac mae'n debyg ei fod wedi tarfu ar rai o'u cynlluniau i baratoi at y cwricwlwm newydd a'i weithredu. Mae'r rhaglen ddiwygio addysg yng Nghymru, sydd yn seiliedig ar y Cwricwlwm i Gymru (CiG) newydd yn rhoi ffordd gadarnhaol i symud ymlaen wrth i gyfyngiadau'r flwyddyn ddiwethaf gael eu llacio. Mae nifer o syniadau arweiniol wrth wraidd hyn:

- Dylai'r cwricwlwm a'r dysgu, yr addysgu a'r asesu sydd yn gysylltiedig lifo o'r pedwar diben clir a gytunwyd yn genedlaethol ac a ddilynir yn lleol.
- Dylai'r dibenion hynny alluogi ein plant ifanc i fod yn: ddysgwyr uchelgeisiol, galluog; yn gyfranwyr mentrus, creadigol; yn ddinasyddion egwyddorol, gwybodus; yn unigolion iach, hyderus.
- Dylai'r dysgu ddatblygu'n raddol tuag at y pedwar diben hynny yn ystod amser pobl ifanc mewn addysg yn yr ysgol.
- Dylai athrawon ac ysgolion gael mwy o ryddid i gyflawni'r dibenion hynny mewn ffyrdd sydd yn gallu bodloni anghenion a nodweddion y bobl ifanc a'r cymunedau maent yn eu gwasanaethu.

Mae rhai goblygiadau pwysig yn deillio o'r syniadau sylfaenol hyn:

- Dylai fframwaith y cwricwlwm cenedlaethol sefydlu cysondeb yn genedlaethol o ran pwrpas a gweithredu, gan adael lle i wneud penderfyniadau yn lleol am agweddau allweddol ar ddysgu ac addysgu.
- Dylai'r cwricwlwm fod yn broses ble mae cydweithio rhwng athrawon, ysgolion a buddiannau ehangach.
- Ni ddylai atebolrwydd lesteirio ansawdd na chulhau cwmpas y dysgu. Ble bynnag bosibl, dylai wella ansawdd nid sicrhau ansawdd cul.
- Dylid barnu llwyddiant y rhaglen ddiwygio yn erbyn y graddau y mae'n arwain at ddysgu gwell a mwy perthnasol i bobl ifanc, ac i safonau cyflawniad uchel. Dylai ansawdd y dysgu a natur safonau ymwneud â'r graddau y mae'r dibenion cytûn yn cael eu cyflawni yn ymarferol i'r holl bobl ifanc.

Yn naturiol, mae effaith y pandemig wedi dylanwadu ar sut y gall ysgolion a lleoliadau symud ymlaen â'r diwygio. Mae angen iddynt ail-sefydlu perthnasedd y 4 diben arweiniol i bobl ifanc Cymru. Mewn amryw o ffyrdd, mae'r pandemig wedi golygu bod y pedwar diben hynny yn fwy perthnasol nag erioed o'r blaen wrth i ysgolion geisio meithrin hyder eu pobl ifanc ac ail danio eu hawydd i ddysgu. Bu'n rhaid i ysgolion feddwl yn ddwys am yr hyn sydd yn bwysig o ran dysgu mewn cyfnodau o darfu ar addysg, ac mae pedwar diben y Cwricwlwm i Gymru yn ymdopi'n dda â'r prawf hwnnw. Gyda'r pandemig, bu'n rhaid newid natur y dysgu a'r addysgu, yn enwedig felly y ffyrdd y gall technoleg ddigidol gynyddu'r cyfleoedd i ddysgu'n fwy annibynnol.

Sut y parheir i gefnogi ysgolion a lleoliadau ar eu taith tuag at weithredu'r cwricwlwm newydd o fis Medi 2022

Mae ein blaenoriaethau rhanbarthol ar gyfer 2021-22 yn gyfuniad o wella darpariaeth ysgol, arweinyddiaeth a deilliannau yn ogystal â chyflawni'r daith ddiwygio a'r cwricwlwm newydd. O ran y daith ddiwygio, rydym wedi gweithredu'n integredig ym mhob agwedd ar ein gwaith o'r cychwyn cyntaf. Ni all yr un elfen o'r daith ddiwygio fod ar wahân. Caiff ei gweld o safbwynt anghenion dysgwyr a gwaelodlin ysgolion a chlystyrau unigol i gyflawni newid yn unol â disgwyliadau cytûn.

Y pedwar diben yn y canllawiau 'Cwricwlwm i Gymru' ddylai fod y man cychwyn a'r uchelgais i ysgolion wrth iddynt baratoi i ddylunio'r cwricwlwm newydd a chefnogi eu dysgwyr i fod yn:

- Ddysgwyr uchelgeisiol, galluog sydd yn barod i ddysgu drwy gydol eu hoes;
- Cyfranwyr mentrus, creadigol sydd yn barod i chwarae eu rhan yn llawn yn eu bywyd a'u gwaith;
- Dinasyddion egwyddorol, gwybodus sydd yn barod i fod yn ddinasyddion i Gymru a'r byd;
- Unigolion iach, hyderus sydd yn barod i fyw gan wireddu eu dyheadau fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas.

Bwriad y blaenoriaethau rhanbarthol yw cefnogi ysgolion a lleoliadau wrth iddynt weithio tuag at y pedwar diben hynny. Mae'r holl waith rhanbarthol yn cyd-fynd â'r ddogfen 'Y Daith at 2022' a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2020 ac a gyd-luniwyd gan Estyn, y pedair rhanbarth a Llywodraeth Cymru (gweler Atodiad 3). Noda'r ddogfen hon gyfres o gamau yr aiff ysgolion drwyddynt wrth iddynt baratoi ar gyfer y Cwricwlwm i Gymru newydd. Mae'r rhain yn cynnwys ymgysylltu, dylunio, treialu a chynllunio ac yna gwerthuso a pharatoi i'w gyflwyno am y tro cyntaf.

Yn rhan o'r gefnogaeth i ysgolion ar gyfer Y Cwricwlwm i Gymru newydd, mae GwE wedi gweithio gyda'r consortia rhanbarthol eraill i ddatblygu cynnig dysgu proffesiynol sydd yn cyfuno pob agwedd ar y diwygio ehangach, gan gynnwys Ysgolion fel Sefydliadau sy'n Dysgu. Y Gymraeg (tuag at filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050) a'r Bil Trawsnewid Anghenion Dysgu Ychwanegol Bwriad y cynnig hwn ar draws y rhanbarth yw cefnogi holl ymarferwyr ysgolion, a chanolbwyntir yn y lle cyntaf ar Uwch Arweinwyr efo'r themâu hyn:

- Arwain Newid
- Arweinyddiaeth ar gyfer y Cwricwlwm newydd
- Datblygu gweledigaeth a rennir
- Cynllunio ar gyfer newid cwricwlwm - i gynnwys dylunio'r cwricwlwm, cynnydd ac asesu
- Arwain Addysgeg
- Creu amser a lle i ddysgu'n broffesiynol

Bwriadwyd i'r cynnig dysgu proffesiynol hwn ddechrau yn rhydd ym 2020, ond rhoddwyd saib arno oherwydd blaenoriaethau Covid-19 yn naturiol. Wrth drafod â Phenaethiaid ar draws GwE, ail-gydiwyd yn y dysgu proffesiynol yn rhithiol ym mis Ionawr 2021 gyda'r sesiwn ar Arwain Newid. Amlinellir y gyfres o ddysgu proffesiynol sydd ar gael i ysgolion yn Atodiad 4. Mae'r sesiynau hyn ar draws y rhanbarth yn rhai clwstwr ac yn galluogi i grwpiau llai o ysgolion cynradd, a'u hysgol uwchradd leol, i drafod y Cwricwlwm i Gymru newydd ar draws y continwwm 3 i 16. Ar draws y rhanbarth, bu 832 o uwch arweinwyr ar y sesiynau Arwain Newid hyn. Er mwyn cydnabod y ffaith bod ysgolion yn ail agor i bob dysgwr ym mis Mawrth a mis Ebrill, rhoddwyd saib ar y sesiynau Dysgu Proffesiynol unwaith eto ym mis Mawrth 2021.

Yn dilyn trafodaethau efo'r Cyfarwyddwyr Addysg drwy Fwrdd Rheoli GwE, cynhaliwyd cyfres o weithdai ymgynghori ym mis Ebrill 2021 ym mhob Awdurdod Lleol i wrando ar farn Penaethiaid ar y cynnig dysgu proffesiynol a'r ffordd orau i ail-gydio. Bu dros 300 o Benaethiaid yn rhan o'r ymgynghori.

Yn ôl y sylwadau:

- Penaethiaid cynradd ac uwchradd yn cydnabod pwysigrwydd parhau i gydweithio ar draws y sectorau i gefnogi'r continwwm 3 i 16;
- Mae'r holl arweinwyr yn cydnabod pwysigrwydd cynnal momentwm y dysgu proffesiynol ond maent yn cydnabod her yr amseriad oherwydd y pwysau a'r heriau ar hyn o bryd;
- Arweinwyr yn awyddus i weithio gyda GwE er mwyn cael cyfraniad arbenigwyr allanol lle bo'n briodol;
- Arweinwyr yn cydnabod bod hyblygrwydd wrth fynd i'r afael â'r cynnig dysgu proffesiynol yn allweddol er mwyn sicrhau ymgysylltiad effeithiol.

Er mwyn cefnogi'r ail-gydio â'r gwaith Cwricwlwm i Gymru, trefnwyd sesiwn cynllunio arweinyddiaeth arall ar gyfer pob clwstwr unigol ar draws y rhanbarth i feithrin cynhwysedd clystyrau i gydweithio ar draws gofynion y daith ddiwygio yn ei chyfarwydd a ffurfio cynllun gweithredu cytûn i bob clwstwr. Yn rhan o hyn, mae pob Ymgynghorydd Cefnogi Gwelliant wedi hwyluso sesiynau ble mae ysgolion mewn clwstwr yn cael cyfle i gydweithio er mwyn cynllunio'n strategol i weithredu'r cwricwlwm. Bu mabwysiadu dull gweithredu hyblyg a sensitif o ran amseriad y sesiynau hyn yn agwedd allweddol ar y trafodaethau rhwng GwE, yr awdurdod lleol ac ysgolion. Adnabuwyd gweithgareddau i gefnogi'r paratoadau ar gyfer y cwricwlwm newydd ar lefel ysgol a chlwstwr mewn Cynlluniau Datblygu Ysgol.

Dyma enghreifftiau o weithgareddau sydd wedi'u cynllunio mewn ysgolion:

- adnabod rhagor o gyfleoedd i uwch arweinwyr weithio ar ddatblygu gweledigaeth a rennir;
- cydweithio ar draws ysgolion i ddatblygu dulliau gweithredu cyffredin o ran dysgu ac addysgu a rhannu iaith gyffredin;

- adnabod cyfleoedd i athrawon gydweithio i ddatgloi a gwneud synnwyr efo’i gilydd o fewn *Maes Dysgu a Phrofiad penodol*.

Defnyddio technoleg i gyd-ddatblygu cynlluniau datblygu a gwefannau i sicrhau bod y ddeialog yn parhau a bod Uwch Arweinwyr yn gallu parhau â’r gwaith hwn, yn sgil trafodaethau yn ôl ar lefel ysgol unigol.

Yn ogystal â’r cynnig Dysgu Proffesiynol, mae cymorth ychwanegol ar gael gan GwE i ysgolion wrth iddynt baratoi ar gyfer y *Cwricwlwm i Gymru newydd*. Gellir cael y cymorth hwn ar lefel clwstwr ac ysgol unigol, gan gynnwys cymorth unigryw ble bydd angen.

Mae cymorth pellach ar gael i ysgolion gan gynnwys cyfres o ‘Bapurau Procio’ sydd wedi’u hysgrifennu gan dîm GwE, yn rhan o’r sesiynau diwygio wythnosol efo’r Athro Graham Donaldson. Rhannwyd a mireiniwyd y papurau hyn, sydd yn edrych ar agweddau allweddol ar daith ddiwygio’r cwricwlwm gan gynnwys arweinyddiaeth, gweledigaeth, addysgeg, asesu a dylunio’r cwricwlwm, drwy ymgynghori â phartneriaid ehangach yr Awdurdodau Lleol, Estyn a Phrifysgol Bangor. Gwahoddwyd yr holl uwch arweinwyr i ddod i weminar ym mis Mai 2021 i egluro a rhannu’r gwaith hwn ar y Papurau Procio. Mae’r rhain i’w gweld yn *Atodiad 5*.

Wrth symud ymlaen, bydd cefnogi ysgolion i ddatblygu rhwydweithiau ar draws y chwe Maes Dysgu a Phrofiad (MDaPh) yn allweddol. Yn rhan o flaenoriaethau’r cynllun busnes, bydd GwE yn gwahodd ac yn hwyluso cyfleoedd i ymarferwyr ysgolion weithio gyda chymheiriaid i ystyried dylunio a chynllunio’r cwricwlwm o fewn ac ar draws y MDaPh i fodloni anghenion pob dysgwr i gyflawni pedwar diben y cwricwlwm newydd.

Mae gweithio mewn partneriaeth gyda phartneriaid mewn Sefydliadau Addysg Uwch yn flaenoriaeth arall i’r rhanbarth wrth i GwE gefnogi ysgolion i ddatblygu rôl ymholi o fewn y Cwricwlwm i Gymru newydd. Mae’r gwaith hwn yn agwedd bwysig ar waith ehangach ar ddatblygu dysgu ac addysgu effeithiol sydd, yn ei dro, yn adeiladu ar y gwaith i ddatblygu asesu ar gyfer dysgu. I’r perwyl hwn, bu GwE yn gweithio gydag ysgolion ar draws y rhanbarth dros y tair blynedd diwethaf i ddatblygu a rhannu arferion effeithiol mewn asesu ffurfiannol gan ddefnyddio dysgu ar sail tystiolaeth. Mae 360 o ysgolion ar draws y rhanbarth yn cymryd rhan yn y gwaith hwn.

Wrth gefnogi ysgolion gyda’u parodrwydd i weithredu’r cwricwlwm ym mis Medi 2022, mae GwE yn gweithio gydag ysgolion a phartneriaid ehangach i ddatblygu ystod eang o ddangosyddion ansoddol a fydd yn rhoi modd i ysgolion fyfyrion ar sut maent yn gweithredu pedwar diben y cwricwlwm newydd. Ar ben hynny, mae gan ysgolion fynediad at gyfres o gerrig milltir o fewn system rheoli gwybodaeth y rhanbarth sydd yn rhoi modd iddynt fyfyrion ar eu cynnydd. Cyn y cyfnod clo cyntaf ym mis Mawrth 2020, nododd fwy na 90% o ysgolion eu bod nhw naill ai ar drac, neu well, o ran eu gwybodaeth a’u dealltwriaeth o fframwaith y cwricwlwm newydd. Nododd bron i bob ysgol eu bod nhw’n rhannol ar drac, neu well, o ran ymgysylltu a chymryd rhan mewn gwaith clwstwr i baratoi am y cwricwlwm newydd

7. MATERION BUSNES

Datblygu staff

Mae cysondeb ac ansawdd yr her a'r cymorth i ysgolion yn dda. Mae hyfforddiant, cymorth a thrafodaethau yn sicrhau bod gwybodaeth a dealltwriaeth Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant o ddatblygiadau cenedlaethol a lleol, a goblygiadau hyn i'w rôl, yn dda.

Mae prosesau Sicrhau Ansawdd yn parhau i ddatblygu ac esblygu yn unol â datblygiadau ac egwyddorion cenedlaethol. Cyflëir negeseuon a gwybodaeth yn glir ac yn rheolaidd i bob gweithiwr. Cynigir rhaglenni cefnogaeth generig, pwrpasol ac effeithiol. Mae cyfarfodydd tîm llawn a sector yn cynnig cyfleoedd rheolaidd i gydweithio, ymgynghori a chyfrannu at drafodaethau a phenderfyniadau yn ymwneud â chyfeiriad gwaith GwE yn ystod cyfnod o newid sylweddol.

Rheoli Perfformiad ac Atebolrwydd

Mae'r fframwaith atebolrwydd clir a grymus yn gryfder allweddol yn GwE. Mae cynlluniau busnes manwl ar bob lefel o gynllunio yn mynd i'r afael â phob agwedd ar waith GwE ac yn nodi'n glir cyfraniad y gwasanaeth at yr agenda trawsnewid. Yn y cynlluniau, ceir meini prawf llwyddiant clir a cherrig milltir ar gyfer cyflawni'r amcanion hynny.

Ceir trefniadau hunan arfarnu manwl. Adolygir y cynlluniau pob chwarter, ble arfarnir cynnydd ac effaith. Mae staff, ar bob lefel, yn llawn ddeall eu cyfrifoldeb dros welliant parhaus ac atebolrwydd.

Mae gan bob Awdurdod Lleol gynllun busnes manwl sydd wedi'i gytuno rhwng y pennaeth gwasanaeth a'r ymgynghorydd craidd. Caiff cynnydd tuag at gyflawni'r deilliannau cytûn, ar lefel awdurdod lleol, ei fonitro pob chwarter a'i drafod yn rheolaidd mewn cyfarfodydd rhwng yr ymgynghorydd arweiniol a'r Awdurdod Lleol. Caiff materion parhaus eu cyfeirio at Uwch Arweinwyr GwE yn amserol.

Mae hunan arfarnu yn nodwedd gref yn GwE ac mae'r broses hunan arfarnu yn un gylchol a pharhaus. Rhoddir pwys mawr ar atebolrwydd ac adolygu parhaus, ac mae pwyslais cyson ar gynnydd yn unol â'r blaenoriaethau. O ganlyniad, mae arweinwyr GwE yn adnabod, yn fanwl gywir, meysydd ble mae perfformiad yn dda, a meysydd sydd angen eu datblygu neu ble mae elfen o risg o ran gwella'r profiadau a'r deilliannau addysgol i ddysgwyr.

Gwerth am Arian

Mae gan y consortiwm brosesau rheolaeth ariannol effeithiol ar waith. Mae cyfathrebu ac ymgynghori ynghylch trefniadau ariannol yn effeithiol, gyda staff GwE, yr awdurdod lleol lletyol a'r Cyd-Bwyllgor yn adolygu'r cyllid craidd a'r gwariant grant yn rheolaidd.

Mae dadansoddiad ariannol cadarn yn sail i gyflawni'r cynllun busnes. Mae cynllun ariannol tymor canolig a chynllun gweithlu yn cyd-fynd â'r cynllun busnes. Drwy ddefnyddio data yn gynyddol effeithiol i adnabod blaenoriaethau allweddol, cryfheir y cyswllt rhwng y broses cynllunio busnes a phenderfyniadau cynllunio ariannol gan fod y ffrydiau gwaith sy'n sail i'r cynllun busnes yn nodi'n glir yr adnoddau i'w defnyddio.

Lluniwyd fframwaith ffurfiol i asesu'r gwerth am arian ehangach a ddarperir gan GwE. Mae'r farn bellach yn gyson ar draws yr holl randdeiliaid ar sut y gellir mesur gwerth am arian gweithgareddau GwE o fewn strwythur ac amcanion y cynllun busnes.

Cofrestr Risg

Mae trefniadau trylwyr a chynhwysfawr ar waith i adnabod a rheoli, yn fanwl gywir, risgiau ar lefel leol, rhanbarthol a chenedlaethol. Mae'r gofrestr risg yn ddogfen fyw, a chaiff ei diweddarau'n gyson i adnabod risgiau sy'n cynyddu, neu risgiau na fernir sy'n lefel uchel mwyach. Fe'i hadolygir pob mis mewn cyfarfod uwch arweinyddol a bydd y Bwrdd Rheoli a'r Cyd-Bwyllgor yn adolygu'r gofrestr pob chwarter.

Trwy reoli'r risgiau i'r rhanbarth yn effeithiol, gall GwE gefnogi amcanion y rhanbarth, gwneud defnydd effeithiol o adnoddau a chyflawni'r deilliannau yn ôl y bwriad.

8. BLAENORIAETHAU'R CYNLLUN BUSNES 2021-2022

Mae'r blaenoriaethau rhanbarthol a'r meysydd ar gyfer gwelliant wedi'u gwreiddio'n gadarn ar ganfyddiadau'r prosesau hunan arfarnu mewnol, ac adolygiadau allanol o'n harferion presennol a chyfeiriad ein taith, a thrwy ymgynghori â Phenaethiaid a'r Awdurdodau Lleol. Rhydd y Cynllun Busnes sylw hefyd i flaenoriaethau strategol Llywodraeth Cymru a'r Awdurdodau Lleol, sydd o fewn cylch gorchwyl GwE.

Yn ogystal, bydd GwE yn gweithio mewn partneriaeth gydag Awdurdodau Lleol i gefnogi blaenoriaethau lleol ychwanegol, fel bo'n briodol. Rhydd ystyriaeth hefyd i safbwyntiau a blaenoriaethau partneriaid haen ganol eraill fel Estyn, Cymwysterau Cymru, CBAC, yr Academi Genedlaethol ar gyfer Arweinyddiaeth Addysgol (NAEL), Addysg Gychwynnol Athrawon (AGG) a Chyngor y Gweithlu Addysg.

Mae ein blaenoriaethau yn gyfuniad o wella darpariaeth, arweinyddiaeth a deilliannau mewn ysgolion, yn ogystal â chyflawni'r daith ddiwygio. O ran y daith ddiwygio, rydym wedi gweithredu'n integredig ym mhob agwedd ar ein gwaith o'r cychwyn cyntaf. Ni all yr un elfen o'r daith ddiwygio fod ar wahân. Caiff ei gweld o safbwynt anghenion dysgwyr a gwaelodlin ysgolion a chlystyrau unigol i gyflawni newid yn unol â disgwyliadau cytûn.

Mae GwE wedi annog ysgolion i gydweithio drwy rannu arferion a chyd-lunio meysydd sydd angen eu gwella a heriau'r daith ddiwygio. Rydym wedi buddsoddi mewn amrywiol fodelau clwstwr ac wedi annog ysgolion i ganfod ystod o bartneriaid priodol i gyflawni gwelliannau a newidiadau. Mae'r rhanbarth hefyd wedi edrych tuag allan am arferion da o ran adnabod modelau adolygu effeithiol gan gymheiriaid, yn ogystal ag annog ein hysgolion i ddatblygu ac esblygu eu harferion eu hunain. Cred GwE y dylai gwaith ymgysylltu â chymheiriaid gyd-fynd â'r dimensiynau a nodir yng nghyhoeddiad yr OECD *'What Makes a School a Learning Organisation'*

Rydym yn canolbwyntio ar gefnogi ac ar feithrin capasiti ar gyfer system sy'n hunan wella.

'Ymgynghorwyr Cefnogi Gwelliant' yw Ymgynghorwyr Her bellach, ac mae hyn yn fwy na newid mewn enw yn unig - mae'n arwydd o benderfyniad i feithrin ymddiriedaeth gyda rhanddeiliaid allweddol a symud oddi wrth ddull 'o'r brig i lawr' o wella ysgolion, gan ddatblygu, yn hytrach, strategaeth fwy hir dymor, cefnogol a chynaliadwy.

Ar y cyd â rhanddeiliaid, mae GwE wedi datblygu strategaeth gefnogol a chynaliadwy yn yr hirdymor sydd yn llwyddo i feithrin cynhwysedd ar draws y rhanbarth i wynebu heriau y diwygio ehangach. Mae'r dull gweithredu integredig wedi canolbwyntio ar ddatblygu cyfleoedd cydweithredol ar draws clystyrau o ysgolion. Er mwyn cefnogi ysgolion ymhellach, mae GwE wedi datblygu'r cysyniad o greu cerrig milltir tymhorol drwy system rheoli gwybodaeth G6. Mae'r rhain oll yn rhoi cyfle i bob ysgol fyfyrto. Mae gweithgarwch ac effaith hyn yn cael ei rannu, a chaiff y camau nesaf eu hadnabod drwy drafodaeth broffesiynol barhaus efo YCG.

Bydd Dysgu Proffesiynol yn ganolog i sicrhau bod gan holl staff ysgolion yr wybodaeth broffesiynol a'r sgiliau i gyflawni'r diwygiadau addysg sydd yn mynd rhagddynt yng Nghymru. O ystyried disgwyliadau'r system a gweithio ar y cyd gyda phartneriaid, adnabuwyd fframwaith pendant ar gyfer themâu dysgu proffesiynol i ymarferwyr mewn ysgolion.

Dyma ein blaenoriaethau strategol ar gyfer gwelliant yn 2021-2022:

Ein hamcanion strategol	
1.	Cwricwlwm ac Asesu - Cefnogi cwricwlwm cenedlaethol ble mae tegwch a rhagoriaeth yn ganolog ac sydd yn gosod safonau uchel i bob dysgwr
2.	Datblygu proffesiwn addysg o safon uchel - gwella'r dysgu a'r addysgu yn ein hysgolion

Ein hamcanion strategol	
3.	Arweinyddiaeth - cefnogi arweinwyr ysbrydoledig sy'n cydweithio i godi safonau. Cynnwys darpar arweinwyr a rhwydweithiau proffesiynol
4.	Ysgolion cryf a chynhwysol yn ymroi i ragoriaeth, tegwch a llesiant
5.	Cefnogi system sy'n hunan wella - cefnogi system ble mae gan y proffesiwn addysg y sgiliau, y gallu a'r cynhwysedd i ddysgu a gwella eu harferion yn gyson
6.	Busnes - sicrhau bod gan GwE drefn lywodraethu gref a chefnogaeth fusnes a gweithredol effeithiol sy'n rhoi gwerth am arian.

Y pedwar diben a nodir yn y Cwricwlwm i Gymru ddylai fod y man cychwyn a'r uchelgais i ysgolion wrth iddynt baratoi i ddylunio'r cwricwlwm newydd a chefnogi eu dysgwyr i fod yn:

- Ddysgwyr uchelgeisiol, galluog sydd yn barod i ddysgu drwy gydol eu hoes
- Cyfranwyr mentrus, creadigol sydd yn barod i chwarae eu rhan yn llawn yn eu bywyd a'u gwaith;
- Dinasyddion egwyddorol, gwybodus sydd yn barod i fod yn ddinasyddion i Gymru a'r byd;
- Unigolion iach, hyderus sydd yn barod i fyw gan wireddu eu dyheadau fel aelodau gwerthfawr o gymdeithas.

Amlinellir blaenoriaethau'r rhanbarth ar gyfer 2021-22 isod a'u bwriad yw cefnogi ysgolion wrth iddynt weithio tuag at y pedwar diben hyn.

Cefnogir y blaenoriaethau hyn gan gynlluniau manwl y gwasanaeth, sydd yn amlinellu sut a phryd y bydd pob blaenoriaeth yn cael ei chyflawni ac yn gosod disgwyliadau o ran y camau nesaf wrth gyflawni'r daith ddiwygio. Hefyd, mae gan bob Awdurdod Lleol gynllun busnes manwl sydd wedi'i gytuno rhwng y pennaeth gwasanaeth a'r ymgynghorydd craidd.

1. Cwricwlwm ac Asesu - Cefnogi cwricwlwm cenedlaethol ble mae tegwch a rhagoriaeth yn ganolog ac sydd yn gosod safonau uchel i bob dysgwr.
1.1 - Y Daith Ddiwygio <ul style="list-style-type: none"> ➤ Darparu dysgu proffesiynol a chymorth ac arweiniad pwrpasol i ysgolion a lleoliadau i'w helpu nhw gyflawni'r Daith Ddiwygio, a pharatoi at y cwricwlwm newydd. ➤ Datblygu fframwaith ansoddol rhanbarthol er mwyn dangos ac arfarnu cynnydd ysgol mewn dull cyfannol.
2. Datblygu proffesiwn addysg o safon uchel - gwella'r dysgu a'r addysgu yn ein hysgolion
2.1 - Dysgu o Bell a Chynllunio'r Dysgu <ul style="list-style-type: none"> ➤ Cefnogi ysgolion a lleoliadau i sicrhau bod eu darpariaeth dysgu o bell yn addas i ddarparu profiad dysgu o safon uchel i'w disgyblion. ➤ Parhau i ddatblygu enghreifftiau wedi'u datblygu'n rhanbarthol - dulliau dysgu ac addysgu enghreifftiol fel rhan o ddysgu o bell. ➤ Cefnogi ysgolion a lleoliadau i arfarnu'r arferion presennol ar gyfer dysgu o bell a dysgu cyfunol, ac adnabod cryfderau a meysydd i'w datblygu. ➤ Cefnogi ysgolion a lleoliadau i arfarnu cynnydd disgyblion a gweld beth yw'r camau nesaf ymlaen i'w datblygiad.
2.2 - Y Gymraeg <ul style="list-style-type: none"> ➤ Rhoi cymorth i ysgolion a lleoliadau sydd yn cyflwyno drwy gyfrwng y Gymraeg fel Iaith Gyntaf i wella sgiliau Cymraeg Iaith Gyntaf eu dysgwyr, ac yn enwedig y rheiny o gartrefi di-Gymraeg.

3. Arweinyddiaeth - cefnogi arweinwyr ysbrydoledig sy'n cydweithio i godi safonau. Cynnwys darpar arweinwyr a rhwydweithiau proffesiynol
3.1 - Arweinyddiaeth <ul style="list-style-type: none"> Sicrhau bod gan bob sefydliad dysgu y gallu i arwain ar bob lefel er mwyn ysbrydoli, hyfforddi, cefnogi, rhannu arfer a chydweithio er sicrhau bod pob dysgwr yn cyflawni ei botensial. Sicrhau bod egwyddorion arweinyddiaeth wasgaredig yn cael eu gwreiddio ym mhob sefydliad dysgu ar draws y rhanbarth.
3.2 - Cefnogi'r broses gymwysterau <ul style="list-style-type: none"> Cefnogi ysgolion a lleoliadau i weithredu argymhellion y Bwrdd Dylunio a Chyflawni ar gyfer dyfarnu cymwysterau yn 2021 a 2022.

4. Ysgolion cryf a chynhwysol - yn ymroi i ragoriaeth, tegwch a llesiant
4.1 - Llesiant a Dysgu <ul style="list-style-type: none"> Parhau i weithio'n agos mewn partneriaeth gydag Awdurdodau Lleol i ddarparu cymorth llesiant i ymarferwyr a dysgwyr mewn ysgolion a lleoliadau. Parhau i roi cymorth i arweinwyr ysgolion gydag ymgysylltiad grwpiau penodol o ddysgwyr bregus a difreintiedig, gan gynnwys y dysgwyr hynny ble cafodd cau'r ysgolion effaith anghyfartal arnynt. Cymorth hefyd i adnabod a chefnogi'r dysgwyr hyn.
4.2 - Strategaeth cymorth i rieni <ul style="list-style-type: none"> Datblygu strategaeth cymorth i rieni a rhoi arweiniad i helpu rhieni a gofalwyr ar sut orau i gefnogi eu plant i ddysgu.

5. Cefnogi system hunan wella - cefnogi system ble mae gan y proffesiwn addysg y sgiliau, y gallu a'r cynhwysedd i ddysgu a gwella eu harferion yn gyson
5.1 - Rhoi cymhelliant i gydweithio er mwyn hunan-wella <ul style="list-style-type: none"> Cryfhau ymhellach y diwylliant, yr ymddygiad, y systemau a'r prosesau er mwyn cymell arweinwyr ac athrawon i gyd-ymdrechu er sicrhau gwelliant ysgol. Parhau i weithio'n agos gydag ysgolion a lleoliadau er mwyn parhau i ddyfnhau'r gwaith cymheiriaid sydd eisoes wedi gwreiddio, ac adnabod agweddau y gallai ysgolion eu cynnig i ysgolion eraill er mwyn datblygu agweddau penodol ar Ddysgu Proffesiynol. Darparu cyfleoedd dysgu proffesiynol i ddatblygu adolygiad gan gymheiriaid ymhellach.
5.2 - Ysgolion sy'n Achos Pryder <ul style="list-style-type: none"> Rhoi cymorth dwys i ysgolion uwchradd mewn categori statudol, a'r rheiny sy'n achosi pryder, i wella perfformiad. Rhoi cymorth unigryw i ysgolion a lleoliadau yn unol â blaenoriaethau gwella ysgolion sydd yn dangos y sefyllfa bresennol a sefyllfaoedd ysgolion a lleoliadau.
5.3 - Ysgolion yn datblygu a rhannu arferion llwyddiannus <ul style="list-style-type: none"> Rhoi mynediad at ystod o ddysgu proffesiynol yn rhanbarthol ac yn genedlaethol, gan gynnwys mynediad at hyfforddi a mentora, ar gyfer pob ymarferydd addysg mewn ysgolion a lleoliadau sydd yn briodol i'w rôl a'u cyfrifoldeb yn unol â safonau proffesiynol. Parhau i weithio gyda chlystyrau/cynghreiriau yn y rhanbarth i gasglu ynghyd adnoddau dysgu cyfunol a'u rhoi mewn llyfrgell adnoddau ar-lein. Parhau i hwyluso gwaith clwstwr/cynghrair a chefnogi cymheiriaid i sicrhau bod y dysgu yn parhau, a bod yr arferion effeithiol a'r gwersi a ddysgwyd yn cael eu rhannu gan ystod o ysgolion a lleoliadau, o safbwynt dysgu o bell a dysgu cyfunol.

6. Busnes
6.1 - Sicrhau bod gan GwE drefn lywodraethu gref a chefnogaeth fusnes a gweithredol effeithiol sy'n rhoi gwerth am arian.

Collaborating • Learning • Succeeding

- ☎ 0300 500 8087
- ✉ post@gwegogledd.cymru
- 💻 www.GwEGogledd.Cymru
- 🐦 [@GwEGogleddCymru](https://twitter.com/GwEGogleddCymru)

